

natuurweefsel planning

1/34 • natuurweefselplanning

Van 2019 tot 2025 ontwikkelde het transitietraject stedelijke natuur de blauwdruk voor natuurweefselplanning (NWP).

NWP is een natuurbeleidswerking en instrument (in ontwikkeling) dat het midden houdt tussen het natuurbeheerplan aan de ene kant en de wijkcontracten die we kennen vanuit het stedelijk beleid aan de andere kant.

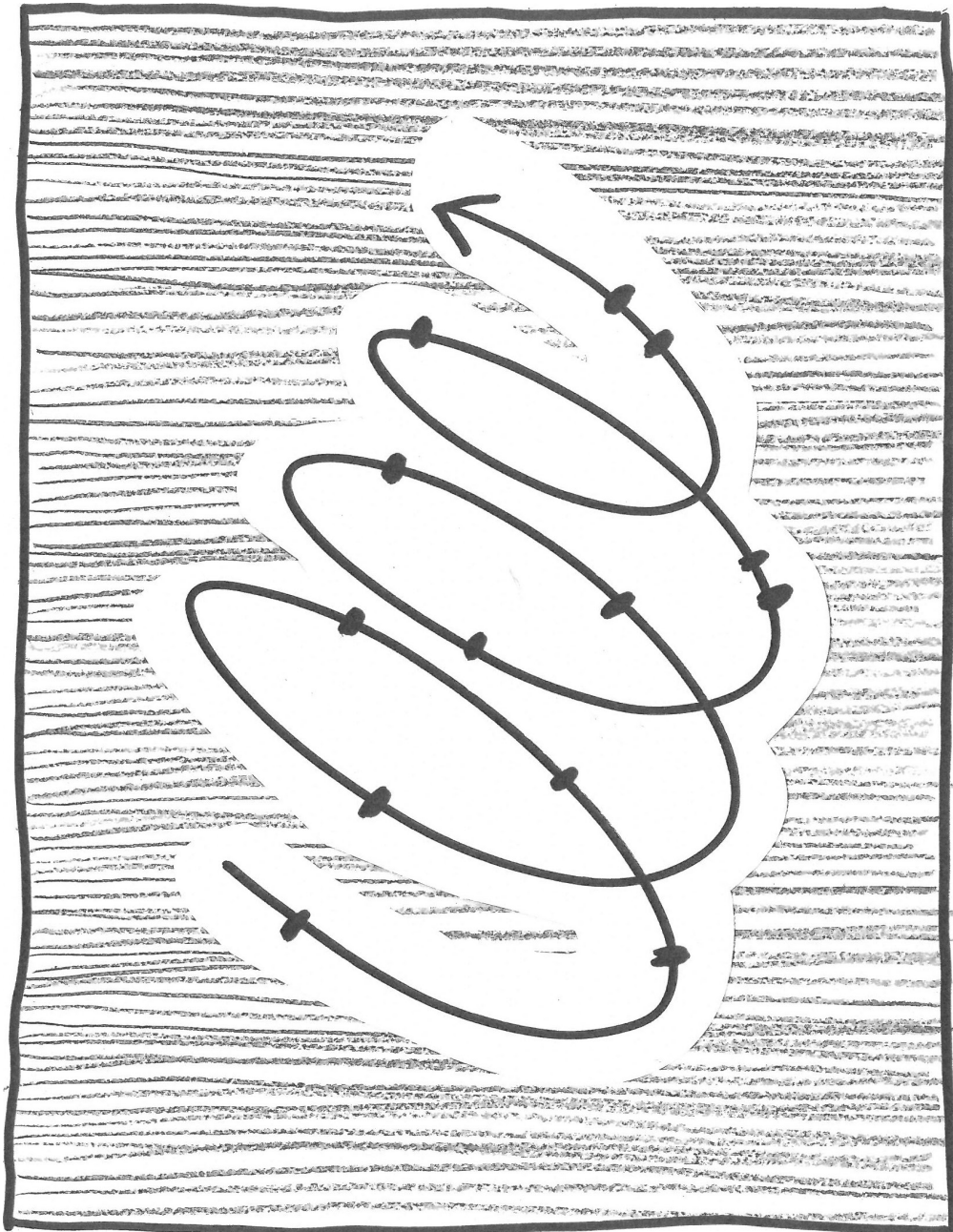
Het is een beleidsdomeinoverschrijdend beheer- en ontwikkelingskader voor stedelijke natuur op maat van een buurt.

Het kader wordt ontwikkeld via een natuurweefselproces. Dit proces (6 tot 12 maanden) mondt uit in een natuurweefselplan, een contract tussen zeer uiteenlopende partners.

Concept Natuurweefselplanning: Gert De Keyser

Methode Natuurweefselplanning 2024: Seppe De Blust, Geert De Blust, Gert De Keyser, Sander Jacobs

Ontwikkeling Kaartenset: Chloé Nachtergael en Seppe De Blust

aan de slag

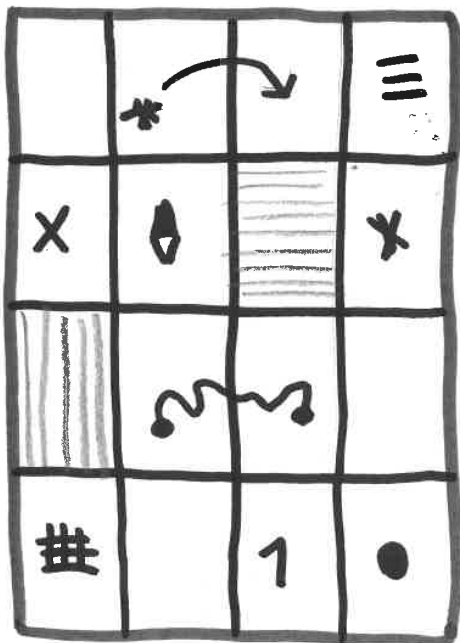
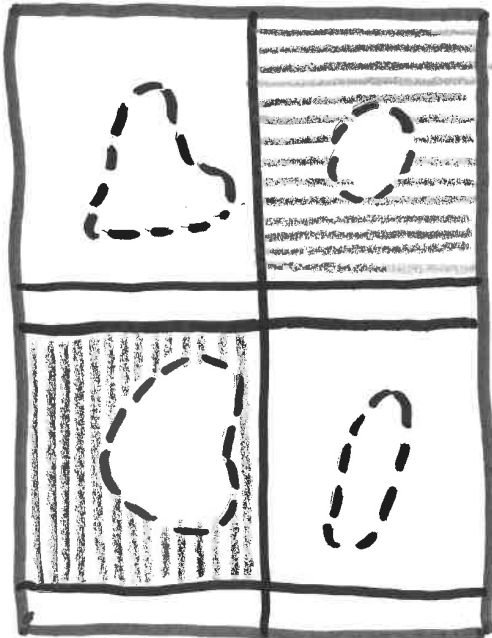
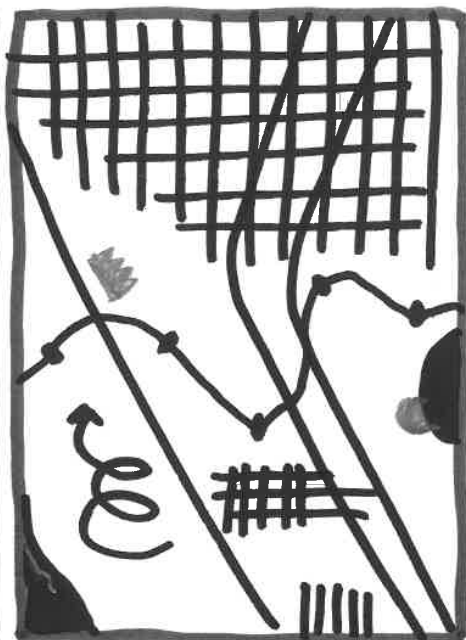
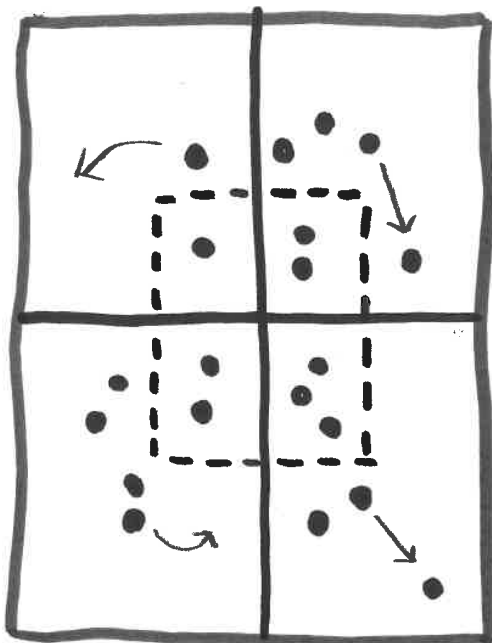
2/34 • aan de slag

NWP start van de lokale aanwezigheid van initiatieven die samenwerken aan stedelijke natuur. Deze werking vraagt om een procesgerichte houding met oog voor een grote diversiteit aan zienswijzen, doelstellingen, tijdsperspectieven en middelen.

De set kaarten helpt om al deze belangen samen te brengen. De kaarten vormen geen lineaire handleiding maar een dynamische toolbox om te verrassen en verrast te worden.

Tijdens de voorbereiding van het traject kunnen de kaarten gebruikt worden om een eerste inschatting te maken van het potentieel van een case.

Tijdens het proces zijn ze een hulpmiddel om in groep of individueel een helder beeld te ontwikkelen van gedeelde waarden, uitgangspunten en toekomstige acties.

4 stappen

3/34 • 4 stappen

Het opbouwen van een NWP vertrekt van vier stappen die samen worden opgezet. Deze stappen vormen een foto van de staat waarin het natuurweefselproces zich op een specifiek moment bevindt.

Werken vanuit een momentopname impliceert dat elk van deze beelden kan worden aangescherpt bij het veranderen van de coalitie, nieuwe inzichten op het terrein, een aangescherpte ambitie, ...

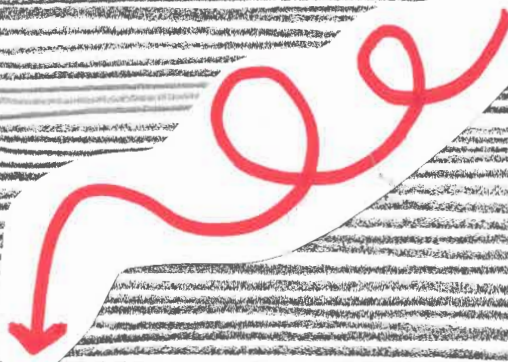
De vier stappen waarvan een NWP vertrekt:

- a) het potentieel van een lokale coalitie
- b) de sociaal-ecologische condities van een gebied en haar omgeving
- c) de verschillende natuurweefselbeelden
- d) een werkstructuur rond de belangrijkste acties en beheersvormen

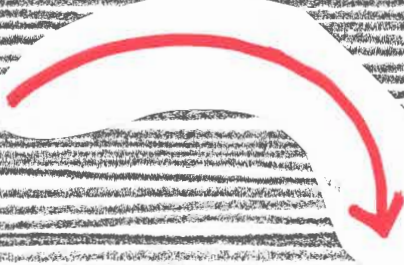
1

2

3

4

dimensiones

4/34 • dimensies

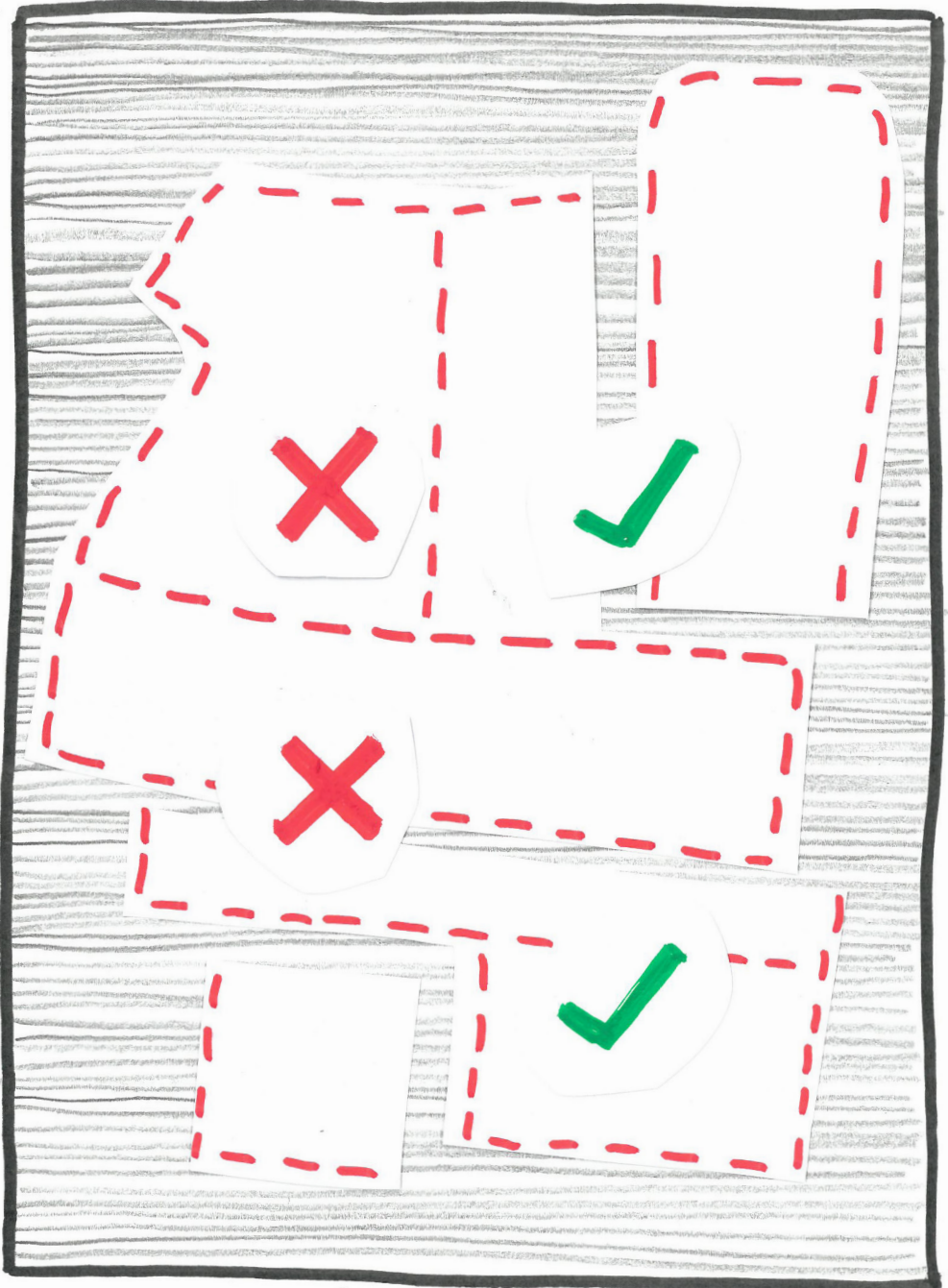
Om doorheen de doorlooptijd van een natuurweefselproces deze beelden vast te leggen en te blijven aanscherpen wordt een afspraken- en evaluatiekader opgezet op maat van de (lokale) coalitie.

De basis van deze evaluatie is een contract dat voor het NWP wordt opgemaakt (34/34).

Naast het evalueren van de voortgang van de voorgestelde acties binnen dit contract nodigen we de lokale gemeenschap uit om steeds drie dimensies in het achterhoofd te houden, die via eenvoudige vragen (en soms lastige antwoorden) kunnen worden uitgewerkt tot interne evaluatiecriteria.

- a) meervoudige natuurwaarden
- b) rechtvaardigheid
- c) maatschappelijke impact

Op het einde van elke reeks kaarten vindt je een aanzet tot deze vragen (11,18,23,30/34).

feiten

5/34 • feiten

Om goed te kunnen starten is het van belang om eerst de randvoorwaarden van het traject helder in beeld te krijgen.

Volgende vragen kunnen hierbij helpen ¹

Wat is de eigendomssituatie van het gebied waarop je wilt werken?

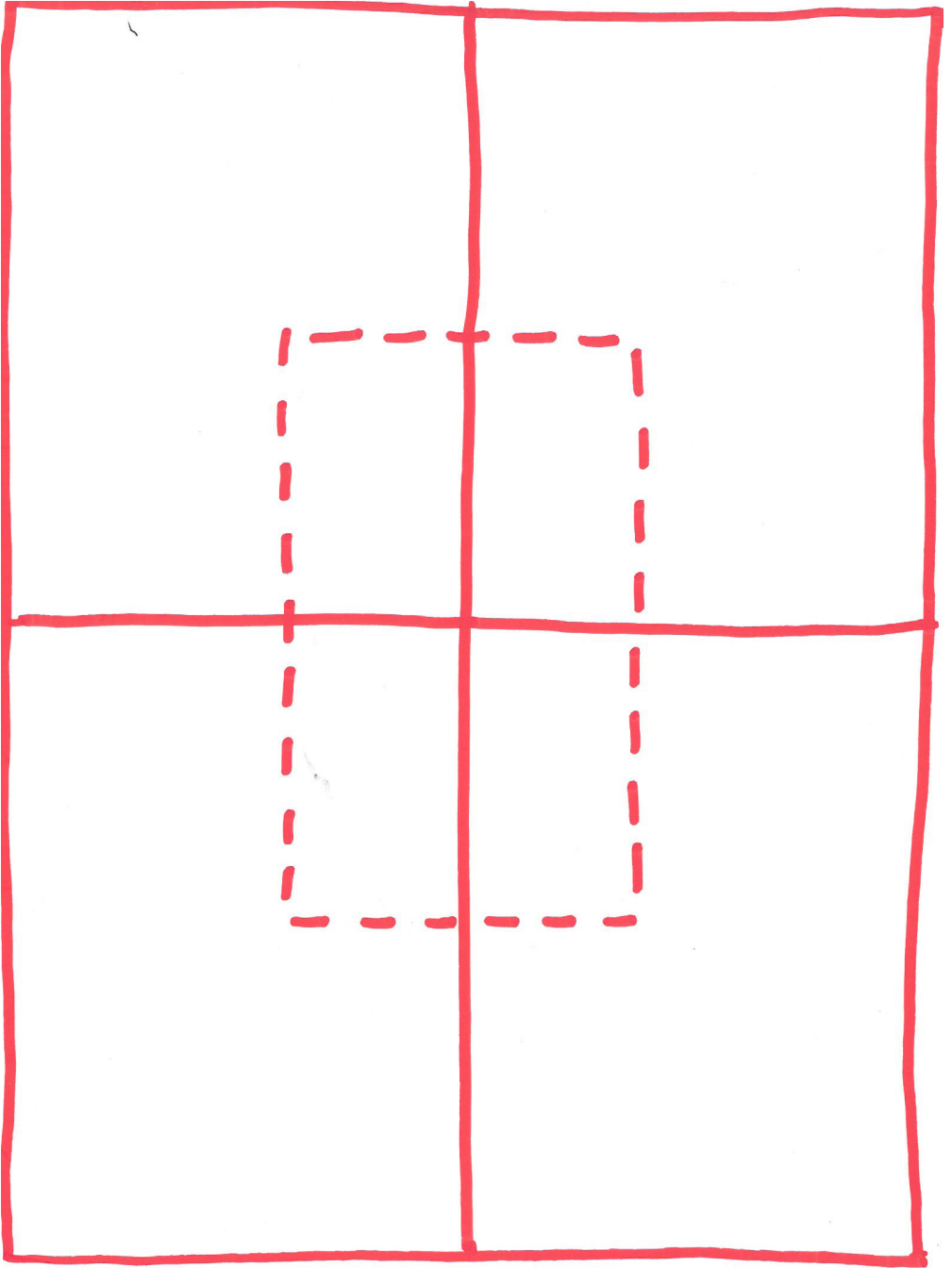
Zijn er percelen die geen deel uitmaken van het projectgebied maar wel interessante pistes vormen voor de toekomst?

Op welke bestaande werking kan een NWP verder bouwen?

Zijn er investeringen of andere subsidies die onderdeel kunnen worden van een NWP?

---

¹ benoem steeds zowel de ruimtelijke implicaties van je antwoord als de persoon of organisatie die ermee gekoppeld is. Dit gaat helpen om de vier beelden van een NWP uit te werken.

een groep

6/34 • een groep

Om op een duurzame manier een NWP op te zetten is het belangrijk om een groep te hebben die in staat is om collectief tot een kader te komen en te blijven leren.

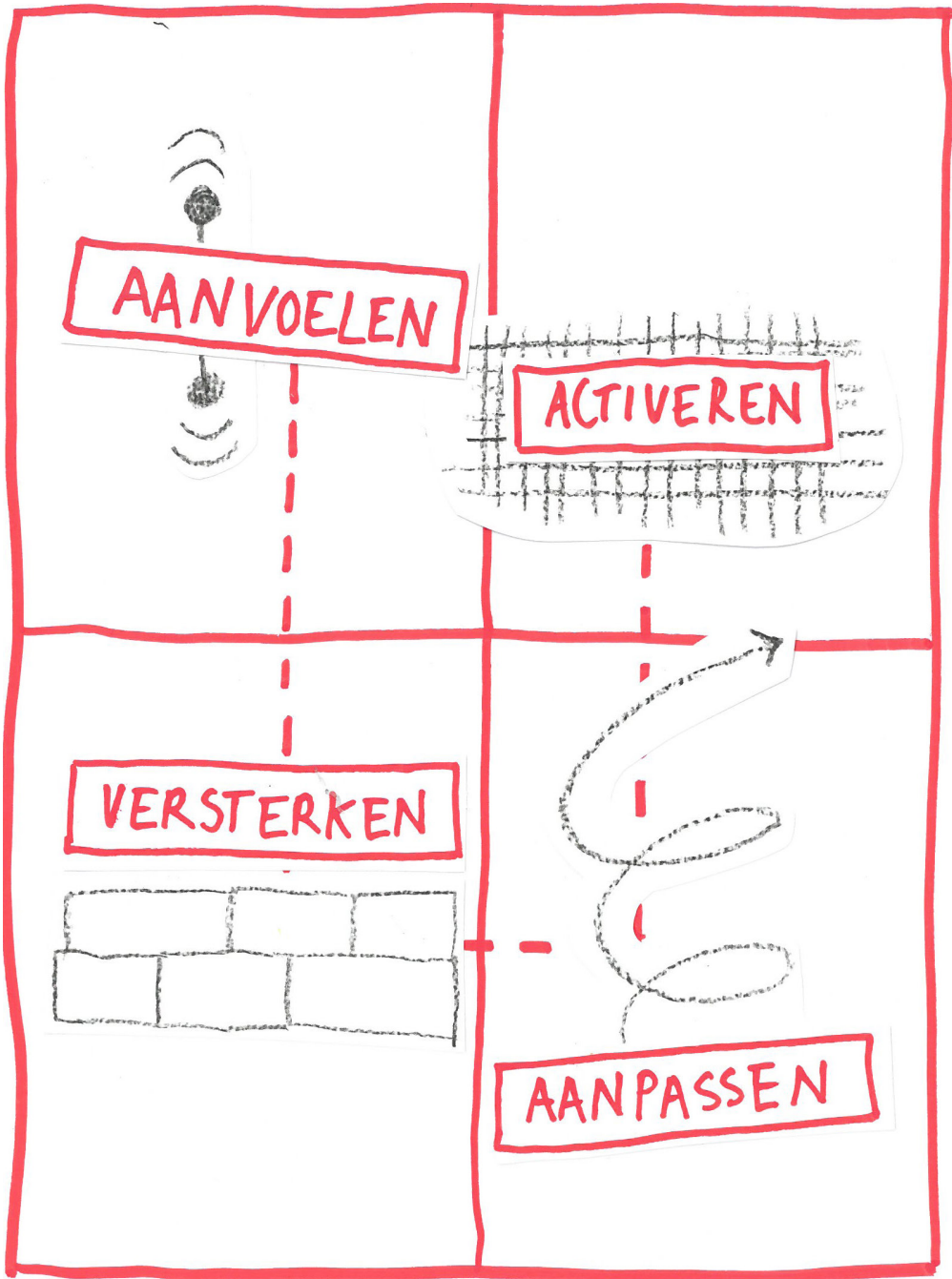
In deze fase gaan we een duidelijk beeld proberen te schetsen van de lokale coalitie.

Lukt het om voor een langere termijn een programma uit te voeren en wie neemt daarin welke rol?

Bestaat er een onderzoekende cultuur of kan die verder worden ontwikkeld?

Is er een voldoende brede blik aanwezig om het project te kaderen binnen grotere maatschappelijke thema's?

Zijn er mensen die we eigenlijk nog moeten betrekken in het natuurweefselproces?

rollen

7/34 • rollen

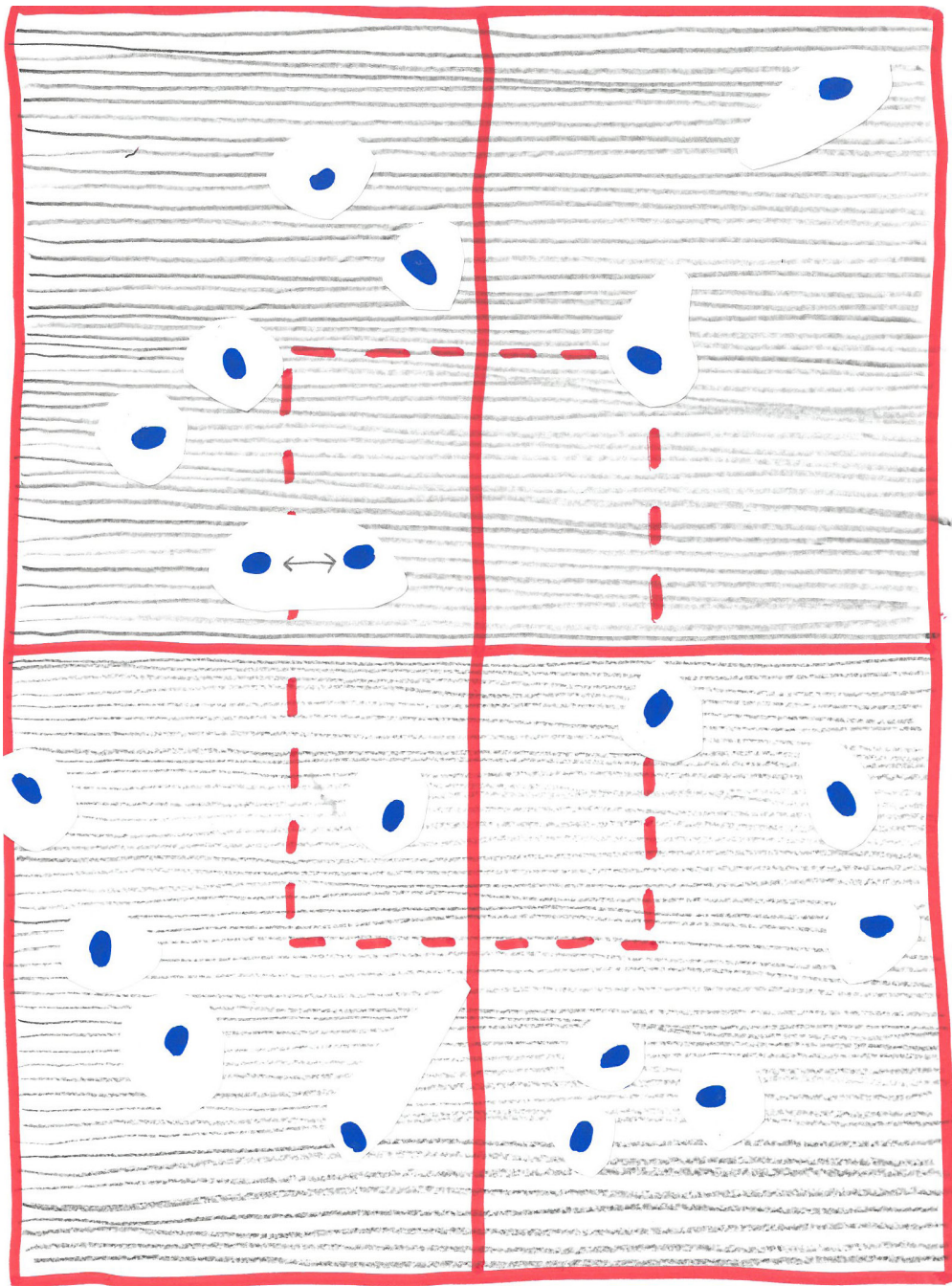
Om zicht te krijgen op het potentieel van de lokale coalitie vertrekken we van een kader met vier kwaliteiten die cruciaal zijn om een samenwerking duurzaam te laten verlopen.

Aanvoelen: wie heeft er een goed zicht op de noden van een lokale coalitie? Wie kan goed omgaan met (interne) diversiteit?

Activeren: wie kan er mee voor zorgen dat er inderdaad iets fysieks verandert? Dat de acties op het terrein worden uitgevoerd?

Versterken: wie kan er goed de link leggen met andere parallelle processen en ervoor zorgen dat er voldoende steun is van buitenaf?

Aanpassen: wie kan er goed omgaan met (onverwachte) veranderingen? En helpen om de prioriteiten te bewaken en uitdagingen en kansen te zien?

actoren

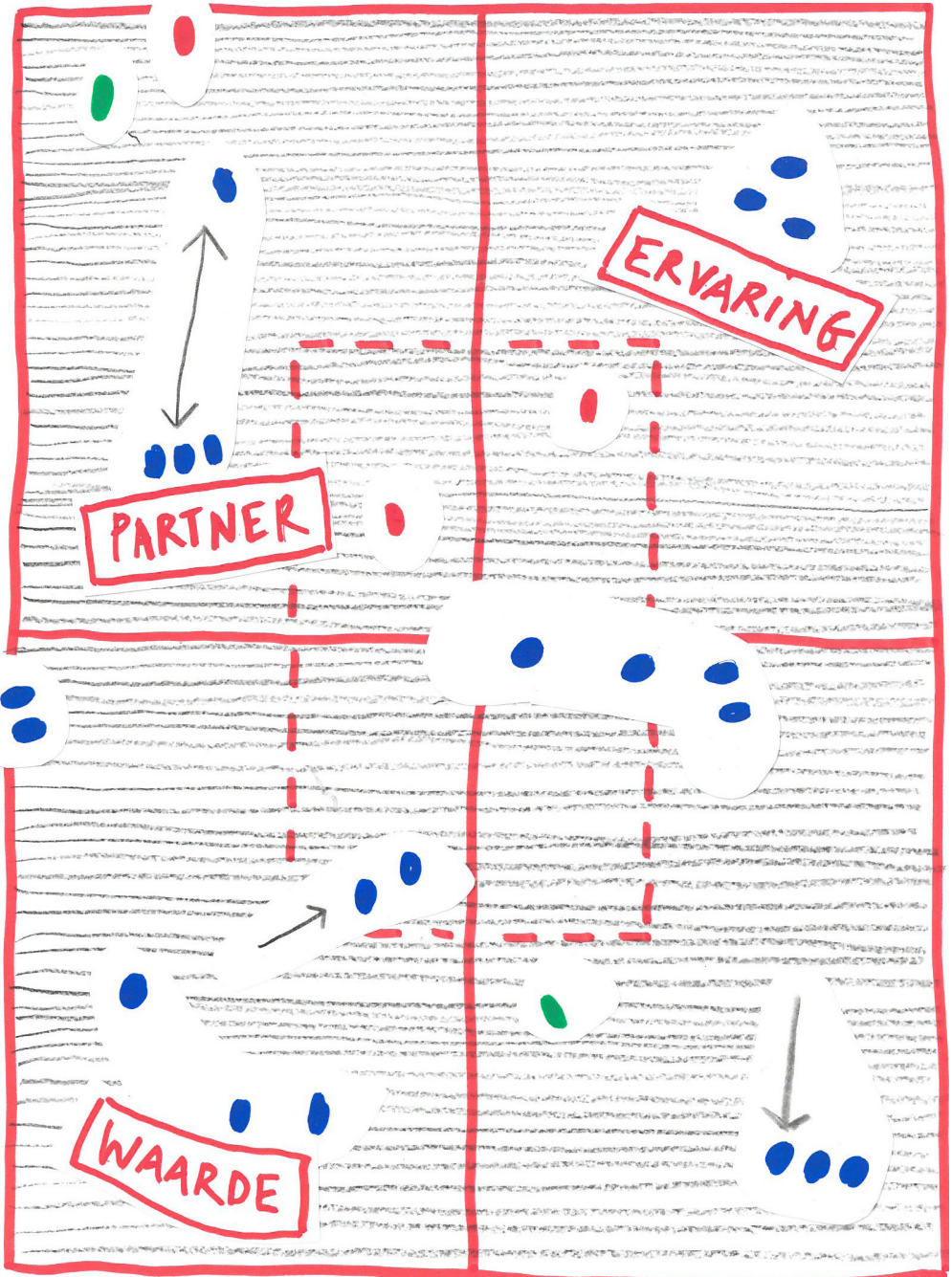
8/34 • actoren

Om een goed beeld te krijgen wie er betrokken is bij het project starten we met het opmaken van een kaart van actoren. Als basis van zo'n actorenkaart neem je een plan of luchtfoto van het brede projectgebied. Op deze kaart duid je aan wie er bij het project betrokken kan zijn en waar ze zich (eventueel) lokaliseren.

Als je dit gedaan hebt lokaliseer je elke actor met wie je nu werkt bij het opmaken van een NWP. Hiervoor gebruik je de vier kwaliteiten van een groep (7/34). Hoe dichter een actor geplaatst wordt bij de kern, hoe nauwer deze betrokken is bij dit NWP.

Welke actoren zitten in het kernteam? Wie betrek je bilateraal? Wie moet je op de hoogte houden van sleutelbeslissingen?

Duid dit aan m.b.v. de verschillende vakken

focus

9/34 • focus

Op basis van deze eerste scan ga je proberen te begrijpen waarom iedereen deel uitmaakt van de groep en waarom jullie samenwerken?

Volgende vragen kunnen hierbij helpen:

Wie deelt dezelfde idealen?

Wie deelt dezelfde (feitelijke) kennis?

Wie heeft dezelfde ideeën over het project?

Wie heeft al samen een project in acties vertaald?

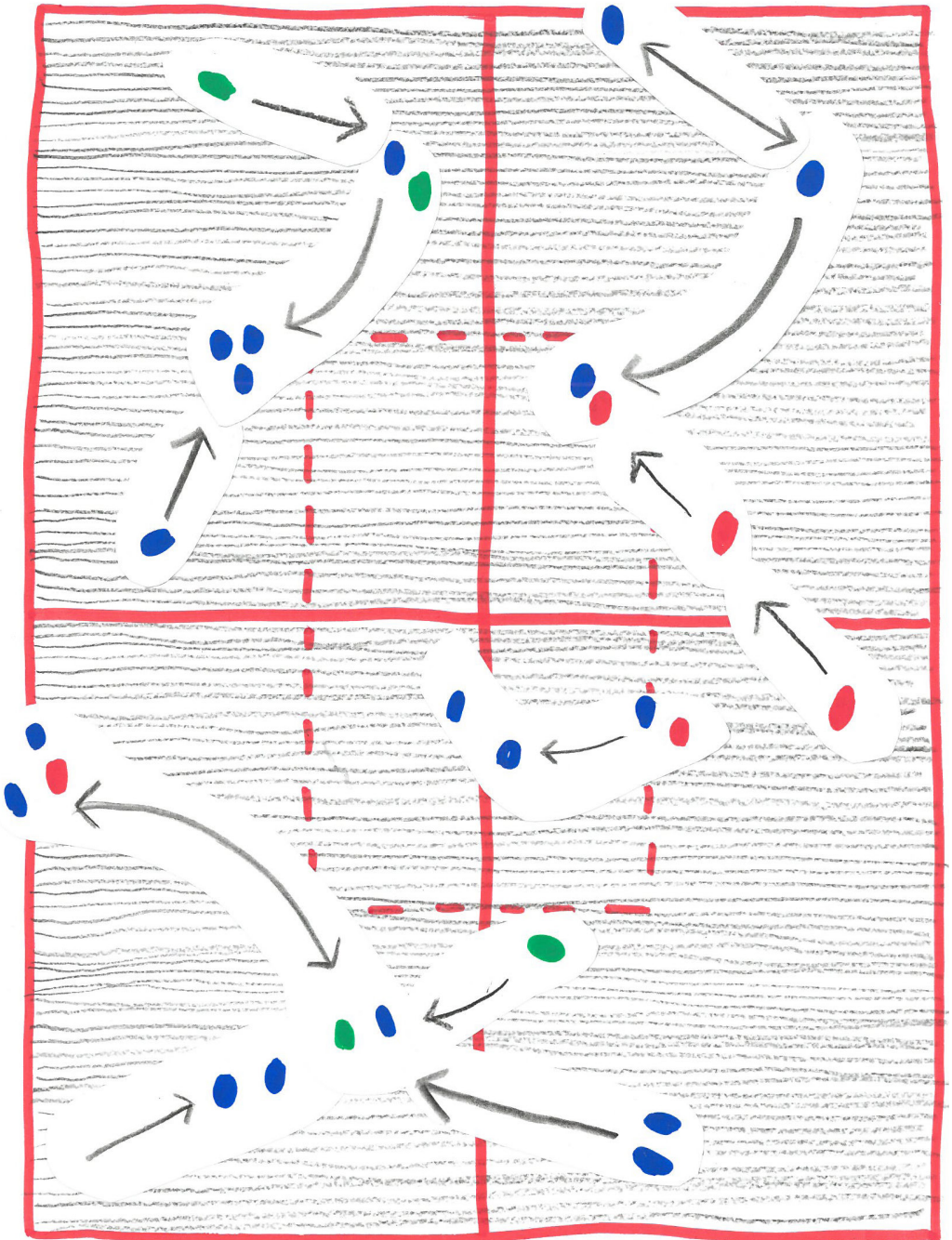
Welke actoren vormen collectieven?

Welke actoren werken het vormen van collectieven tegen?

Samen vormen deze antwoorden een beeld van de noodzaak tot samenwerking.

Formuleer deze als een antwoord op de vraag:

waarom werken we samen aan een NWP?

verschuivingen

10/34 • verschuivingen

Tijdens het benoemen van de bestaande coalitie zullen ook al vragen naar boven gekomen zijn richting toekomstige samenstelling.

In deze stap proberen we deze gewenste verschuivingen in kaart te brengen (duid deze aan¹).

Volgende richtvragen kunnen helpen:

wat zijn de verschuivingen in rollen die jullie in de toekomst willen zien gebeuren?

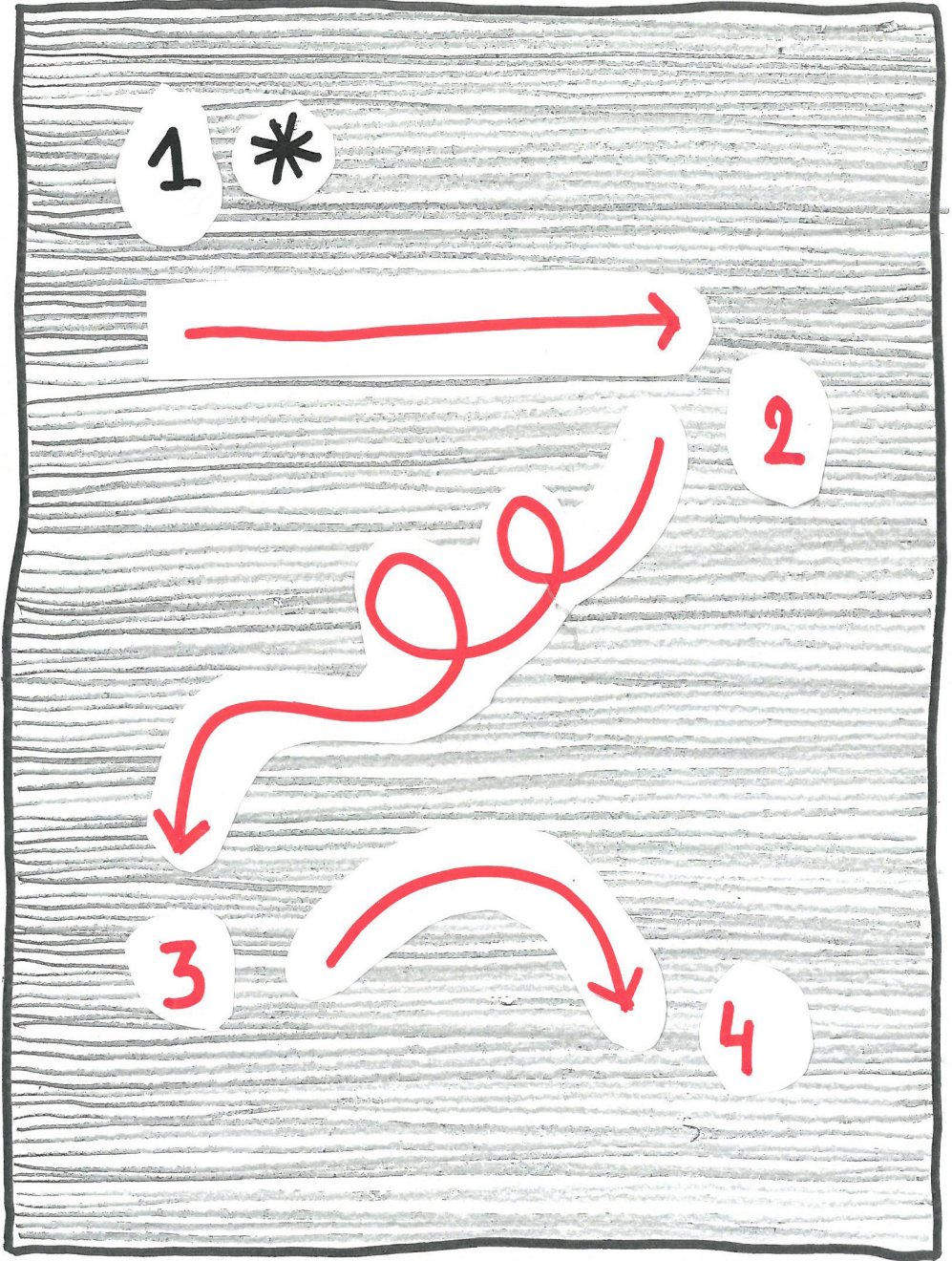
wie zou een vandaag ontbrekende rol kunnen opnemen?

Welke verschuivingen zie je als prioriteit?

Welke verschuivingen zie je haalbaar op korte termijn en waar heb je nog extra ondersteuning of een sterkere groep nodig?

---

¹ verschuivingen kunnen op drie niveaus plaatsvinden: tussen verschillende rollen (kwaliteiten), door nieuwe actoren binnen te brengen of bestaande actoren meer of minder te betrekken.

vragen

11/34 • vragen

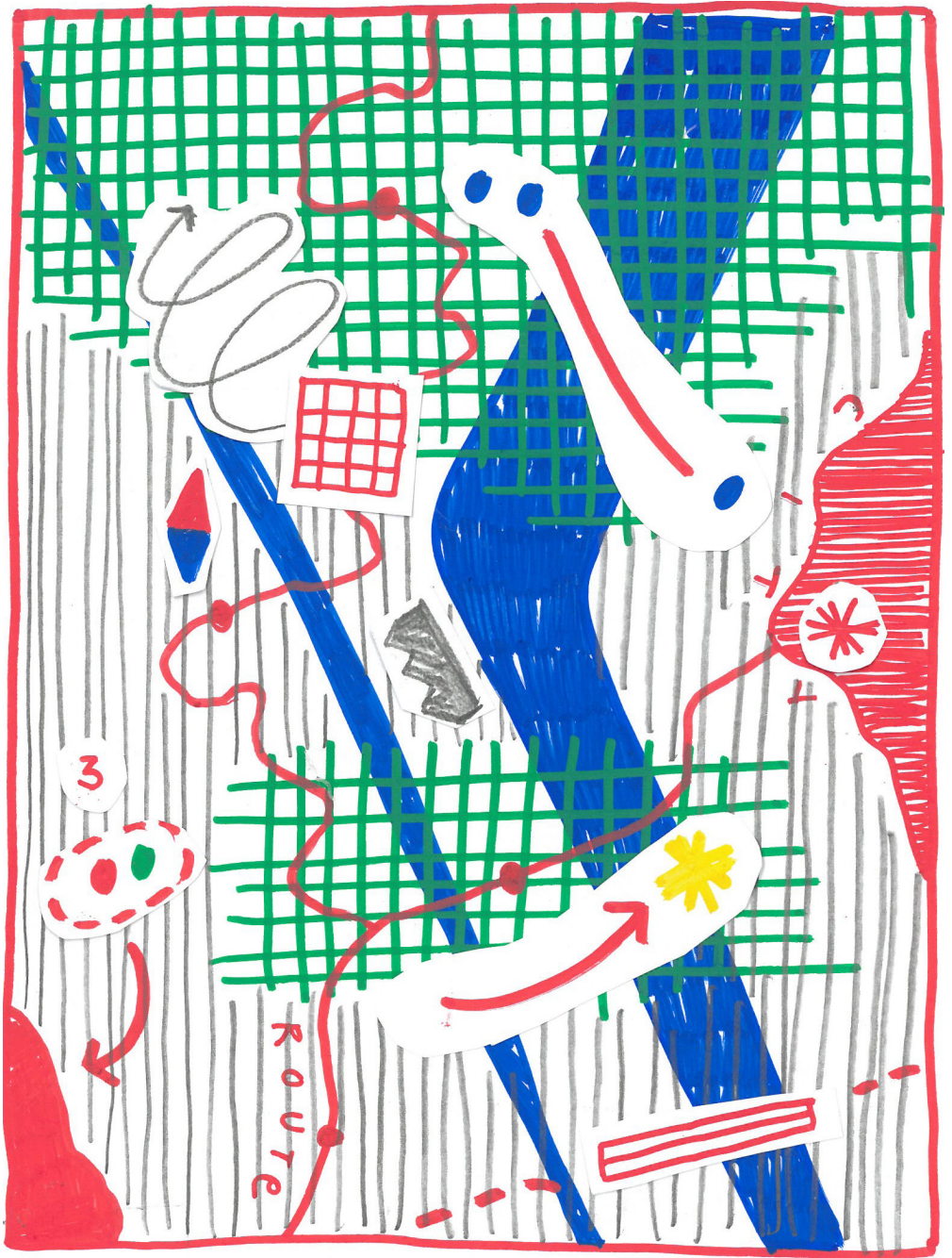
De definitie van een bestaande en gewenste coalitie die zich organiseert rond een specifieke doelstelling dient als directe aanleiding om in de tweede stap een sociaal-ecologische systeemkaart uit te werken

Voor naar stap twee te gaan is het belangrijk om even stil te staan bij de volgende vragen

Bevordert mijn groepssamenstelling de inclusie van benadeelde/kwetsbare/niet-gehoorde groepen?

Vertrekt de doelstelling van mijn groep voldoende van maatschappelijke vraagstukken (als biodiversiteitsverlies, klimaatverandering, sociale polarisatie, ...)?

Zorgt het introduceren van bepaalde natuurwaarden (20/34) dat mijn groep diverser moet worden samengesteld?

een plek

12/34 • een plek

Voordat er op een effectieve manier kan worden bijgedragen aan een plek is het belangrijk om de aanwezige kwaliteiten van een plek in kaart te brengen¹.

Wat zijn de condities van waaruit stedelijke natuur zich heeft ontwikkeld?

Zijn er grotere structuren waarop kan worden verder gewerkt?

Wat is de bestaande drijfveer om een zorgende relatie op te bouwen rond stedelijke natuur?

In tegenstelling tot een klassieke sociaal-ecologische analyse is het niet belangrijk om hierbij volledig te zijn.

Op basis van de doelstelling die de lokale coalitie zich stelt (9/34) worden de lagen van de kaart vormgegeven. Doorheen het proces kan de interpretatie van lagen worden aangepast

---

¹ kies een eigen werkvorm om deze kaart samen vorm te geven. Zoek hier naar een juist evenwicht tussen kennis (de gegevens waarop je je baseert), verbeelding (de vorm waar alles in samenkomt) en samenwerking (hoe kan iedereen bijdragen?)

situaties

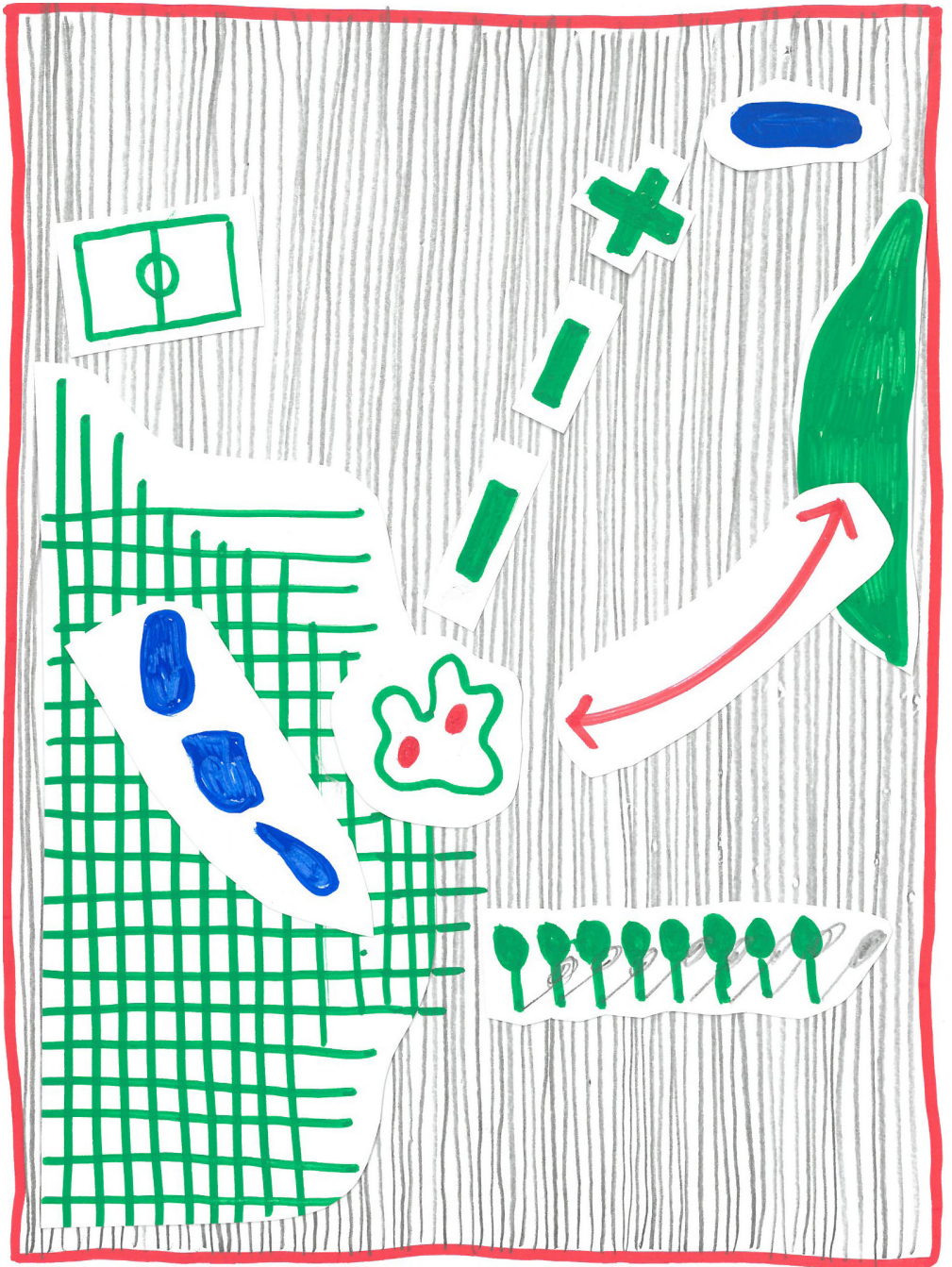
13/34 • situaties

Een eerste laag vertrekt van gebruik en verbinding. Hierbij worden zoveel mogelijk betekenisvolle situaties tussen mens en natuur gesitueerd en expliciet gemaakt.

Wat doen, zoeken, verwachten, ervaren bezoekers op verschillende plaatsen van het gebied?

Wat is de impact van de aanwezigheid en de activiteiten op de natuur in het gebied ('verzorgend', 'invasief', 'neutraal' e.a., steeds met voorbeelden)?

Hoe lijkt de natuur te 'reageren' op de aanwezigheid en de activiteiten van 'bezoekers'? bv. dieren komen er op af (groepen eenden, niet-schuwe eekhoorn, ...), gebruiken nestkasten, planten groeien gedrongen, ...

gehelen

14/34 • gehelen

Een tweede laag zoekt naar ecologische samenhang. Dit kan zowel vanuit successiestadia, groenvormen, functionele habitatplekken (aanwezigheid van hulpbronnen voor schuilen, overwinteren, voortplanting, ontwikkeling), ... of groenblauwe netwerken zijn.¹

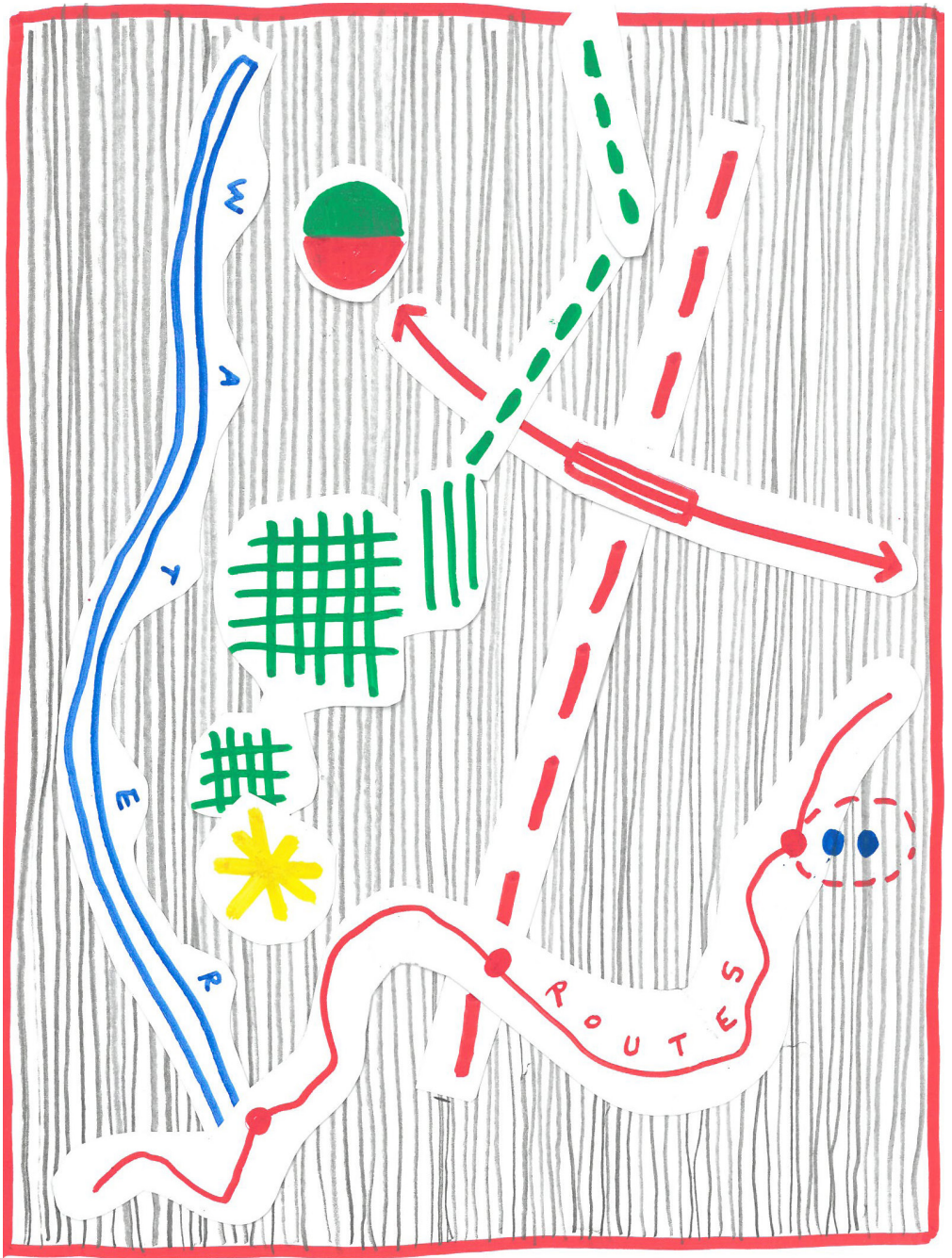
Hoe situeert het gebied zich t.o.v. andere plaatsen met 'groen' in de omgeving. Is het ermee verbonden of liggen er barrières?

Welke types begroeiing (en water) zijn in het gebied aanwezig en wat ontwikkelt daarvan spontaan of wordt gericht onderhouden en beheerd (waarom)?

Hoe zit het met 'natuurlijke hulpbronnen' (nectarplanten, bosjes, dood hout, ruigten, ...)?

---

¹ bekijk het gebied op verschillende schaalniveaus en gebruik bestaande luchtfoto's en topografische kaarten, de Biologische Waarderingskaart, groenplannen van de gemeente, ... als inspiratie. Neem contact met natuurverenigingen voor informatie over voorkomende soorten, bekijk de databank van Waarnemingen.be, ...

systemen

15/34 • systemen

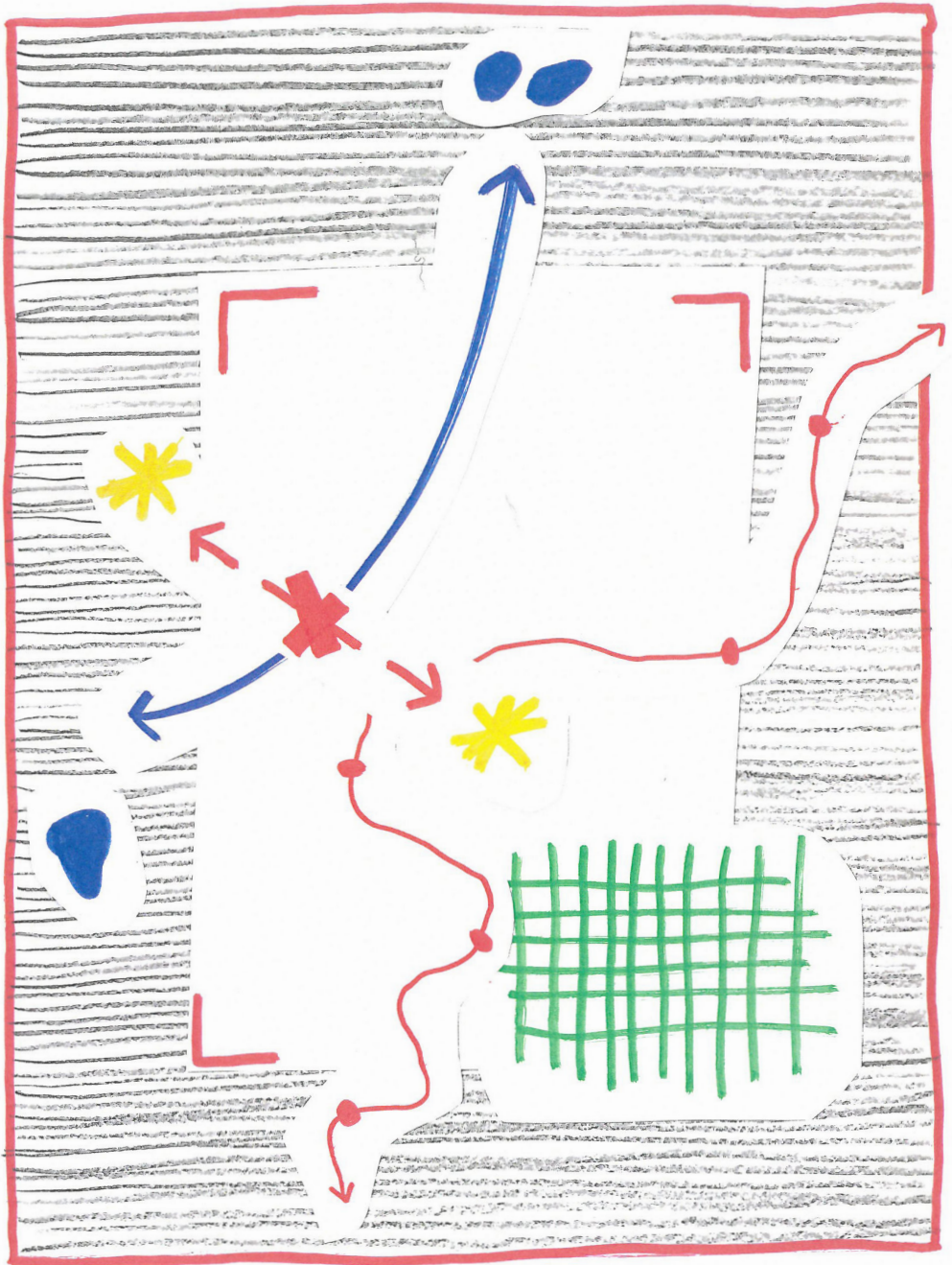
Een derde laag voegt een systemisch laag toe door voor het project centrale condities (als klimaat, water, grond, economische logica, gebruikspatronen, ...) zichtbaar te maken.

Het zijn enkel de vragen die de groep relevant vindt (omwille van uitdagingen of plannen) die worden getoond.

Is er variatie in de milieucondities?
permanente schaduw, warme, zonnige, droge en natte plekken, open zand enz.?

Welke ruimtelijke (her)organisatie kan het gebruik en de natuurkwaliteiten bestendigen, versterken, ...?

Welke infrastructuren (water, grond, bebouwing, ...) hebben negatieve of positieve impact op de gebruik en de natuurkwaliteiten van de plek? kunnen deze in de toekomst wijzigen?

ambitions

16/34 • ambities

Wanneer aan elk van deze lagen een interpretatie is gegeven kan in de laatste laag de focus die als uitgangspunt bij de coalitievorming werd geformuleerd (9/34) worden aangescherpt.

Daarbij is het interessant om het hele gebied nog eens te situeren in haar bredere context.

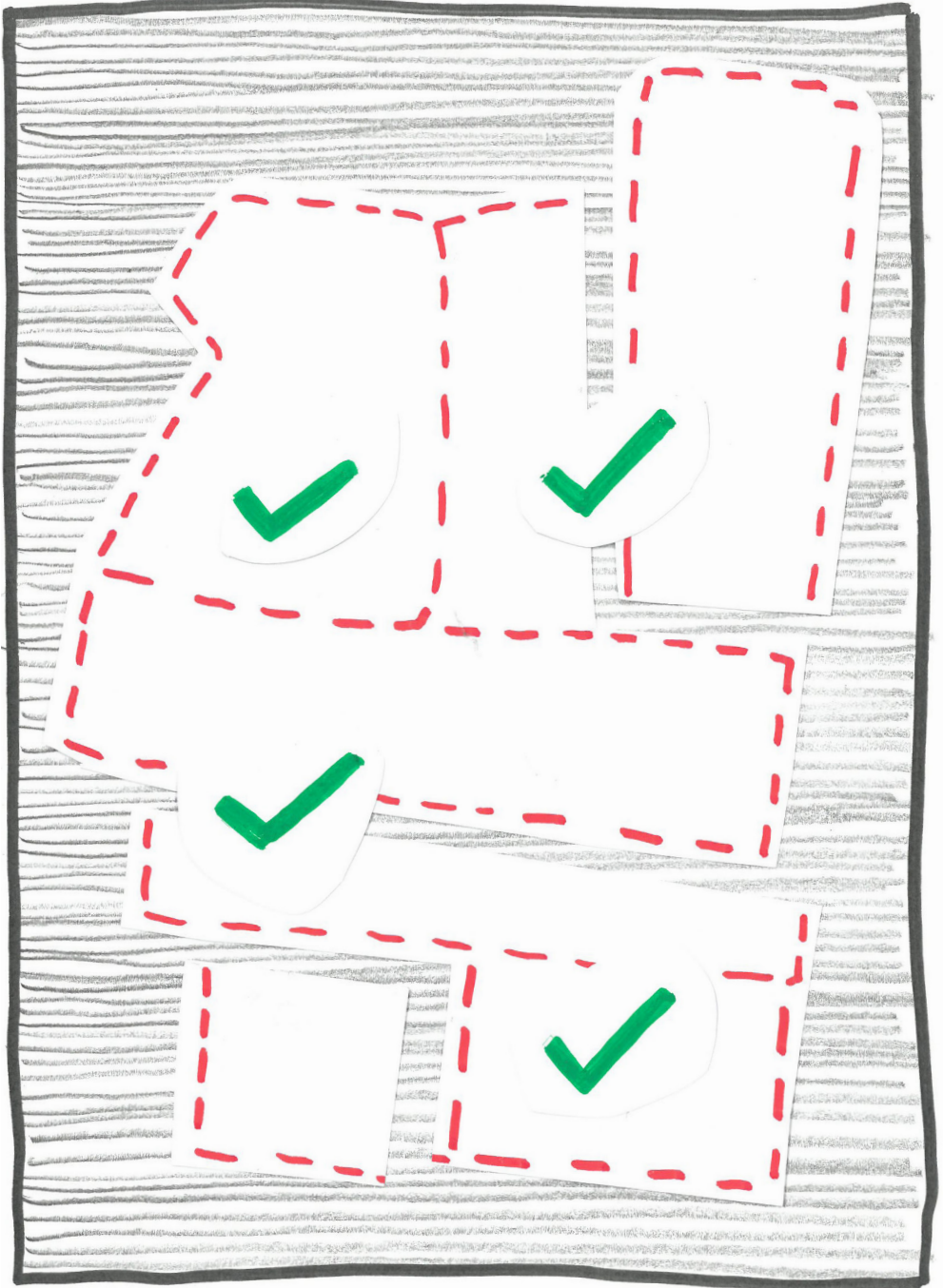
Versterkt of verandert de aanwezige situatie de gezamenlijke visie?

Past de gezamenlijke visie in de ecologische samenhang van de plek?

Is de gezamenlijke visie ambitieus genoeg om ook in de toekomst sturend te blijven?

Zijn er nabijliggende percelen die in de toekomst best betrokken worden bij het NWP?

Welke andere acties zou het NWP in gang kunnen zetten?

check

17/34 • check

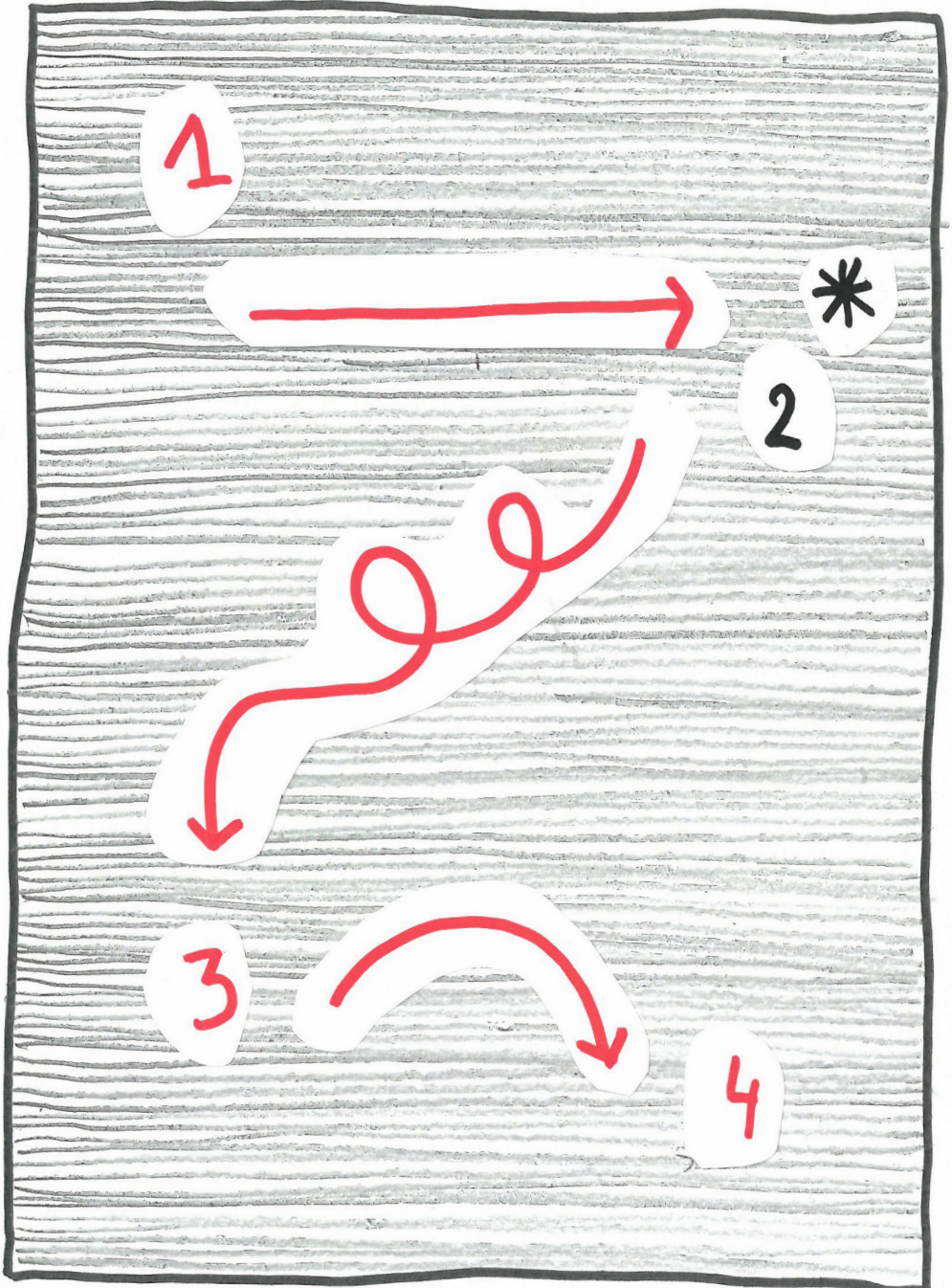
Deze fase focust zich op het sociaal-ecologisch potentieel van een plek. We hebben nu een duidelijker beeld van wat deze plek al te bieden heeft en komen dichterbij een gezamenlijk wensbeeld voor stedelijke natuur.

Dit is een belangrijk moment om te kijken of er binnen de coalitie nog voldoende draagvlak is om verder te gaan met het NWP?

Zien we mogelijke tegenstrijdige belangen binnen de coalitie? Is iedereen nog aan boord?

Zien we te veel limiterende factoren van de plek om de ambitie waar te maken? Kunnen deze eventueel overwonnen worden?

Zijn we met de juiste mensen binnen de coalitie om de ambitie waar te maken of moeten er anderen betrokken worden?

vragen

18/34 • vragen

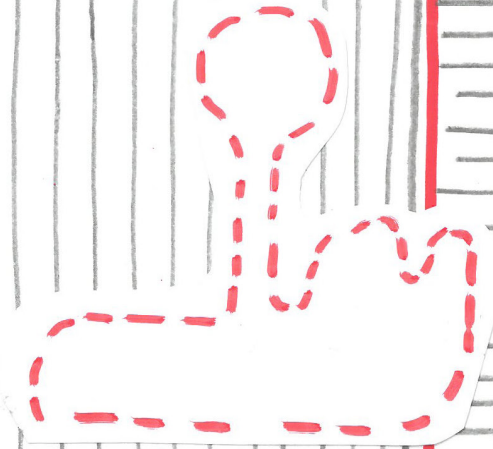
De opmaak van een sociaal-ecologische systeemkaart dient als directe aanleiding om in de derde stap natuurweefselbeelden te gaan beschrijven en selecteren.

Op basis van de opmaak van de vorige twee stappen en hun samenhang beslist de groep of er voldoende draagvlak en capaciteit is om de voorgestelde ambitie verder uit te werken en waar te maken.

Voor naar stap drie te gaan is het belangrijk om even stil te staan bij de volgende vragen:

Is de definitie van mijn groep en gebied op elkaar afgestemd? Hanteren we het juiste ambitieniveau?

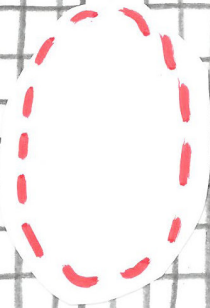
Wordt er met het project ingezet op grotere maatschappelijke veranderingen die de lokale case overstijgt?

BEELD 1

BEELD 2

BEELD 3

BEELD 4

natuurweefsel

19/34 • natuurweefsel

In de derde stap zoeken we naar verweving. We verbeelden hoe de toekomst van dit gebied er uit zou moeten zien, dit drukken we uit in “beelden”.

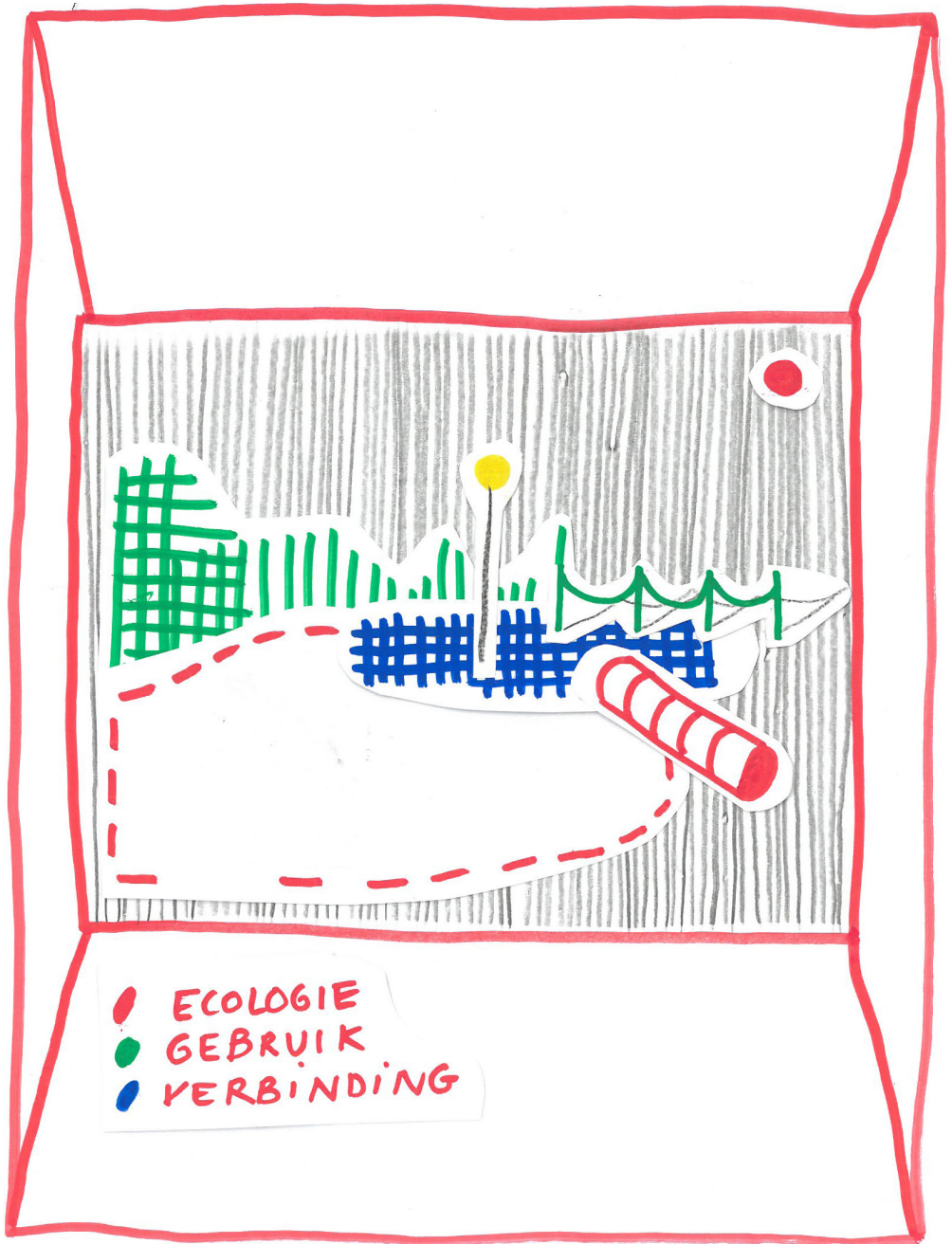
Hoe kan er in de toekomst aan stedelijke natuur gewerkt worden?

Hoe heeft dit effect op gebruik?

Hebben we nieuwe mensen nodig om dit te realiseren?

Moeten we structureel zaken veranderen in het gebied om de ecologische structuur te versterken?

Omdat dit een groot aantal vragen is waar niet direct richting aan kan gegeven worden, vertrekken we bij het opmaken van de beelden van drie verschillende manieren om (stedelijke) natuur te waarderen.

- ECOLOGIE
- GEBRUIK
- VERBINDING

waardering

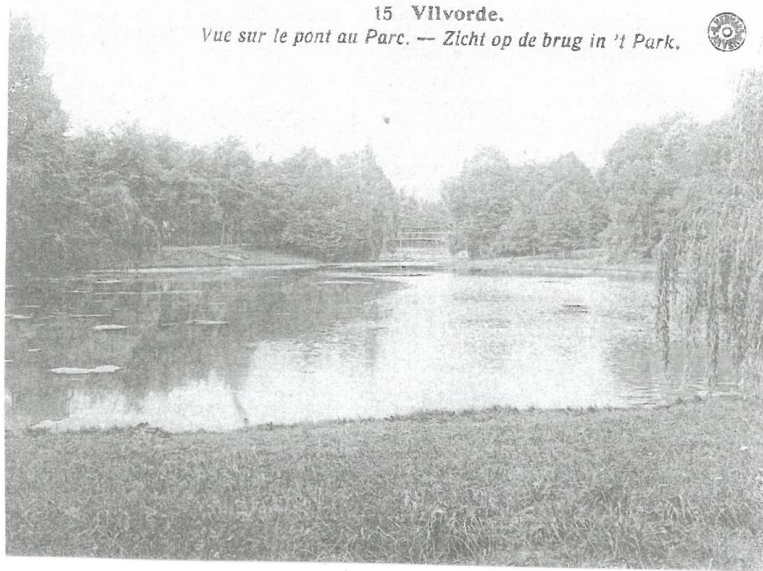

20/34 • waardering

1. Leven als natuur: dieren en mensen zijn zelf een onderdeel van de natuur. Vanuit dit perspectief worden niet-menselijke organismen mee ‘aan tafel’ gezet om deelgebieden te ontwerpen en beheren voor ‘de natuur op zich’.

2. leven met natuur: dit perspectief benadrukt een harmonieuze relatie tussen mens en de natuur. De erkenning dat menselijk welzijn nauw verbonden is met het welzijn van de natuur en dat een wederzijds voordelige relatie moet worden uitgebouwd.

3. leven van natuur: dit laatste perspectief karakteriseert een relatie met de natuur als bron van goederen en diensten van bv. natuurlijke hulpbronnen voor voedsel, water en onderdak, maar ook van rust, ruimte om te sporten, regulerende ecosysteemdiensten zoals hitte temperen, water opvangen, lucht zuiveren, etc.

deelgebieden

21/34 • deelgebieden

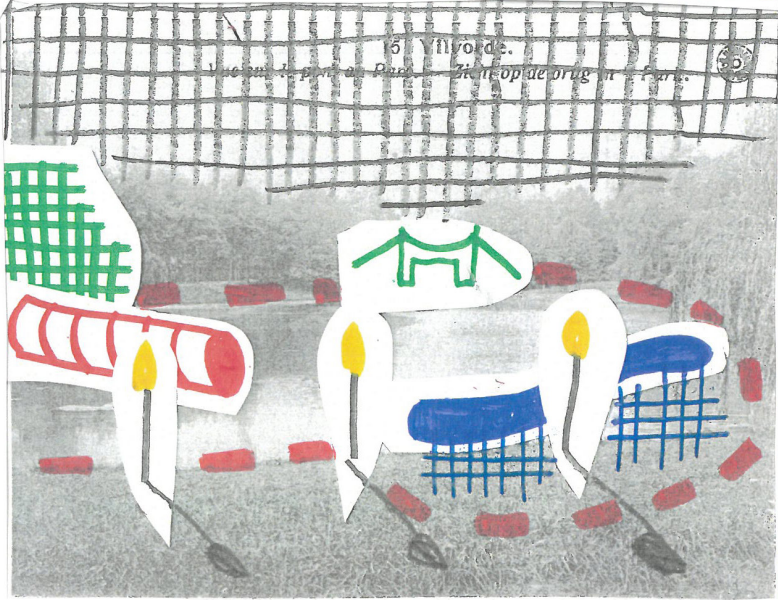
Om precies natuurweefselbeelden te selecteren en te beschrijven delen we het gebied om in deelgebieden met elk een eigen karakter.

Deze dan al niet overlappende gebieden vormen een verzameling van natuurweefselbeelden. Dit o.b.v. :

1) de sociaal-ecologische staat van het gebied

2) een analyse van hoe de drie perspectieven (20/34) vandaag al aanwezig zijn (is er een plek waar bv. leven als natuur echt de overhand heeft, of waar een groep mensen sterk van afhankelijk is?).

Door beide lezingen te combineren wordt er gezocht naar overlappende perspectieven binnen een deelgebied die voldoende sterk zijn om de visie rond stedelijke natuur te kunnen dragen.

verweving

22/34 • verweving

Nu er een selectie is gemaakt van deelgebieden is het tijd om een definitie/ korte beschrijving te geven aan elk deelgebied.

Door binnen elk natuurweefselbeeld meerdere van deze perspectieven te integreren hebben we meer kans om de grote diversiteit aan vragen en noden (en dus ook mensen) een plek te geven in het natuurweefselplan.

Test dit uit door bij elk deelgebied verschillende acties en onderdelen te benoemen die aantonen hoe een variatie aan waardering voor stedelijke natuur kunnen worden geïntegreerd.

IS EEN PLEK WAAR

[-----]

KAN [---][ALS/IN/VAN] Y

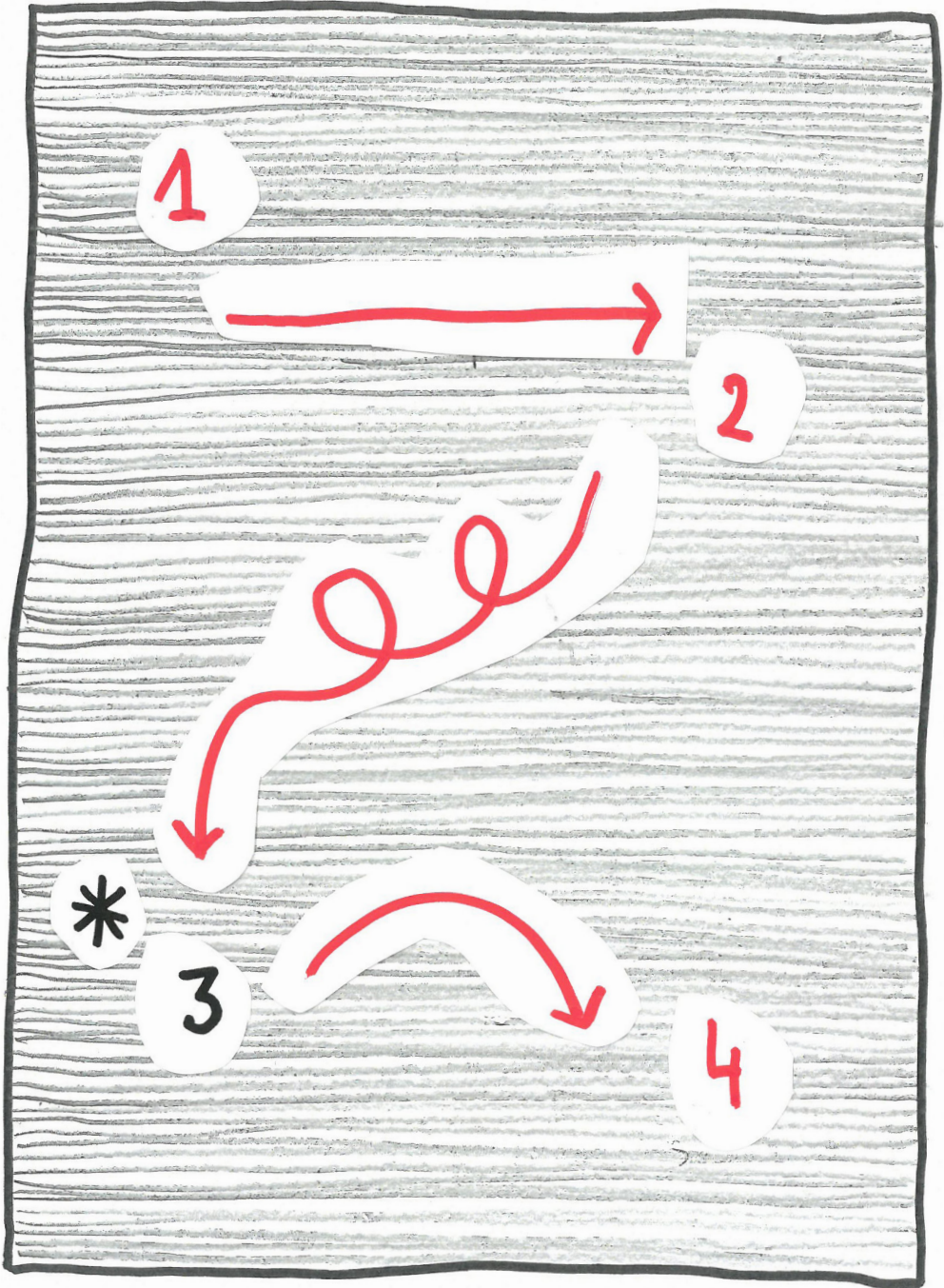
beschrijving

23/34 • beschrijving

Als hulpmiddel om een streefbeeld te relateren aan de drie manieren van waardering en een aangescherpte definitie te vinden voor elk van de natuurweefselbeelden stellen we volgende formule voor:

“[plek] is een plaats waar [wie] kan [werkwoord] [als/met/van/...] [natuurweefsel]

Door deze opbouw voor elk streefbeeld te gebruiken, en dit voor elke mens/dier/groep/individu/.. die (potentieel) leeft als/met/van deze plaats, worden de verschillende waarden en perspectieven, en aspecten van rechtvaardigheid, expliciet gemaakt.

vragen

24/34 • vragen

De opgemaakte natuurweefselbeelden dienen als directe aanleiding om in de vierde stap acties te gaan beschrijven en selecteren

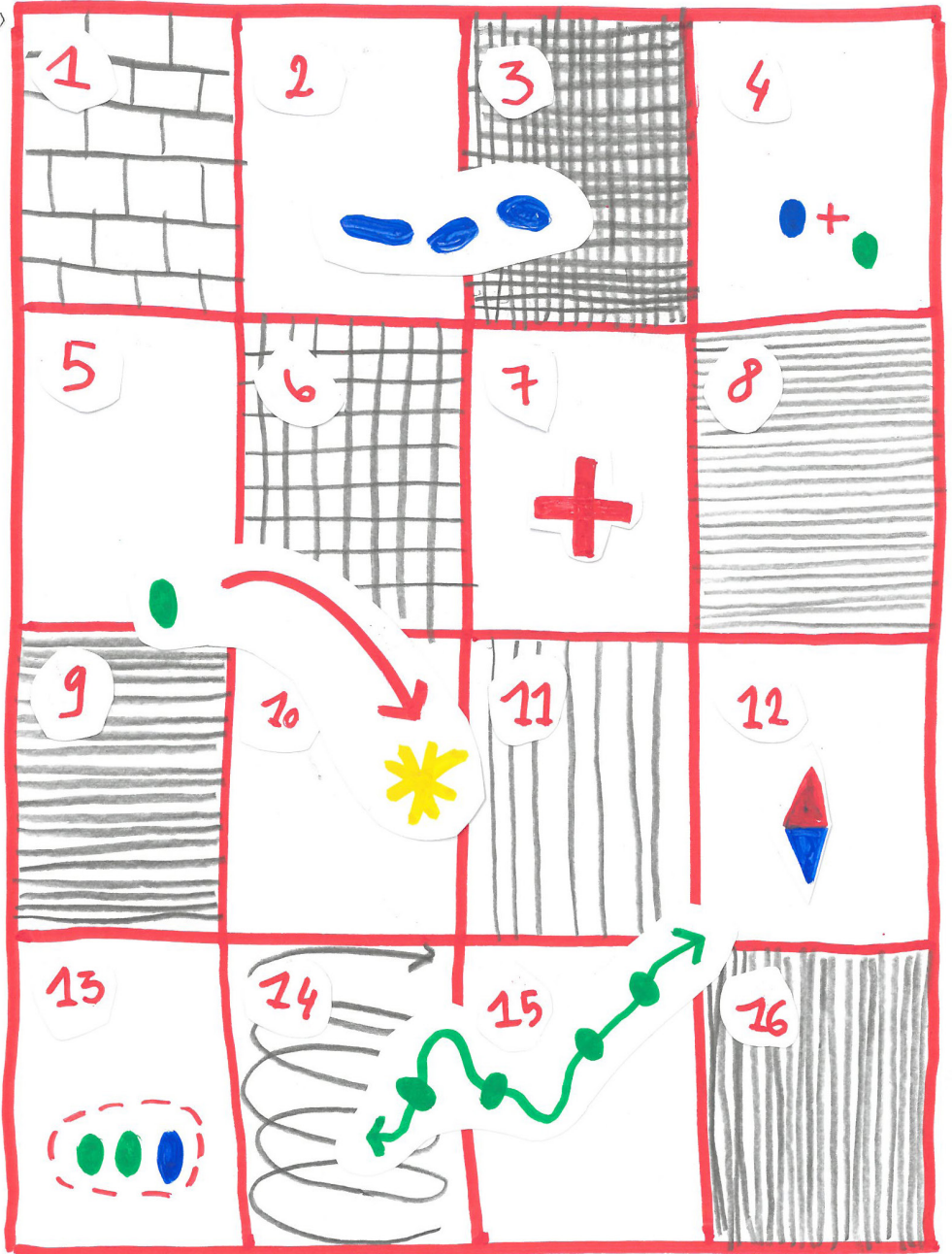
Voor naar stap vier te gaan is het belangrijk om even stil te staan bij de volgende vragen:

worden er niet voor de hand liggende perspectieven rond stedelijke natuur gecombineerd?

zorgt dit ervoor dat stedelijke natuur voor een grotere en/of meer diverse gemeenschap toegankelijk wordt?

werden de natuurweefselbeelden beschreven samen met de eigenlijke (toekomstige) gebruikers?

Hoe draagt (natuurweefselbeeld X) bij aan biodiversiteitsverlies/klimaatverandering/ sociale polarisatie/besluitvorming/...?

actieplan

25/34 • actieplan

Als de natuurweefselbeelden zijn opgemaakt, begint de agenda van de lokale coalitie vorm te krijgen, maar hoe voer je deze uit?

In deze fase wordt er een werkstructuur uitgewerkt die de rode draad zal zijn voor de ontwikkeling en het beheer van stedelijke natuur.

De natuurweefselbeelden uit stap drie zijn hierbij leidend. Voor elk van deze beelden wordt gekeken welk acties moeten worden uitgevoerd en hoe dit kan worden georganiseerd.

ANPASSEN

AGENDA

VERGROTEN

RUIMTE

WATER

CONDITIES

 PARTNER.1
 PARTNER.2
 PARTNER.3

acties

26/34 • acties

Om afspraken te maken en engagement op te bouwen is het belangrijk om een diversiteit aan maatregelen en acties te beschrijven. We vertrekken van een lijst aan acties en maatregelen die samenhangen met elk van de natuurweefselbeelden. Voor elk van de acties wordt beschreven welke partners betrokken zijn en wat voor budget en randvoorwaarden er gelden.

Wat zijn initiële acties die nodig zijn om de natuurweefselbeelden te realiseren?

Wat is het ritme van beheer dat nodig is?

Welke maatregelen kunnen jaarlijks met een grote groep worden opgenomen?

Wat wordt er met rust gelaten?

Is er nog hulp nodig voor bepaalde acties van een externe partij?

BESCHERMING

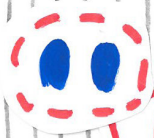
WATER

BEGELEIDE ONTWIKKELING

CONDITIES

SPONTANE ONTWIKKELING

ANPASSEN

AGENDA

RUIMTE

CONDITIES CREEREN

VERGROTEN

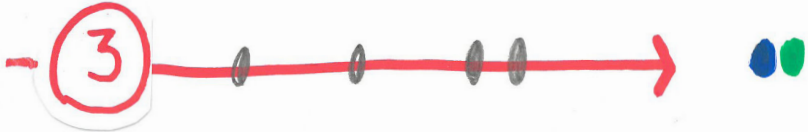
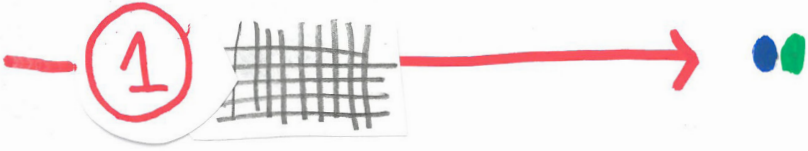

beheervormen

27/34 • beheervormen

Elke actie behoort tot een van de volgende vier beheervormen:

- 1. Conditie creëren:** maatregelen die ingrijpen op het abiotisch milieu, de ruimtelijke inrichting, interacties tussen soorten en gebruik om zo een gunstige(re) uitgangssituatie te creëren.
- 2. Spontane ontwikkeling:** maatregelen die een spontane ontwikkeling mogelijk maken waarbij natuurlijke ecologische processen (bv. successie) sturend zijn.
- 3. Begeleide ontwikkeling:** maatregelen die gericht zijn op het bereiken van een vooraf bepaald doel en die de ontwikkeling van natuur en gebruik in die zin sturen.
- 4. Bescherming:** maatregelen die het behouden van een aanwezige natuurkwaliteit garanderen door het te beschermen tegen de impact van het gebruik (en andersom).

prioriteiten

28/34 • prioriteiten

Na het clusteren van de verschillende acties per beheervorm (i.p.v. per natuurweefselbeeld) beschrijven we wie de actoren zijn die de acties opnemen en waar er prioriteiten worden gelegd.

We zoeken naar een logica per type beheervorm overheen de tijd. Dit gaat de mogelijkheid geven om verschillende ritmes van samenwerking (dagelijkse bezorgdheid, maandelijkse opvolging, ...) en een diversiteit aan expertisevelden hun plaats te geven in het proces.

Zijn er acties die eerst moeten worden opgenomen?

Kunnen er acties worden geïntroduceerd om een grotere groep van actoren te betrekken?

Tekenen er zich heldere coalities en manieren van werken af per beheervorm?

BESCHERMING

+

-

BEGELEIDE ONTWIKKELING

+

-

SPONTANE ONTWIKKELING

+

-

CONDITIES CREEREN

+

-

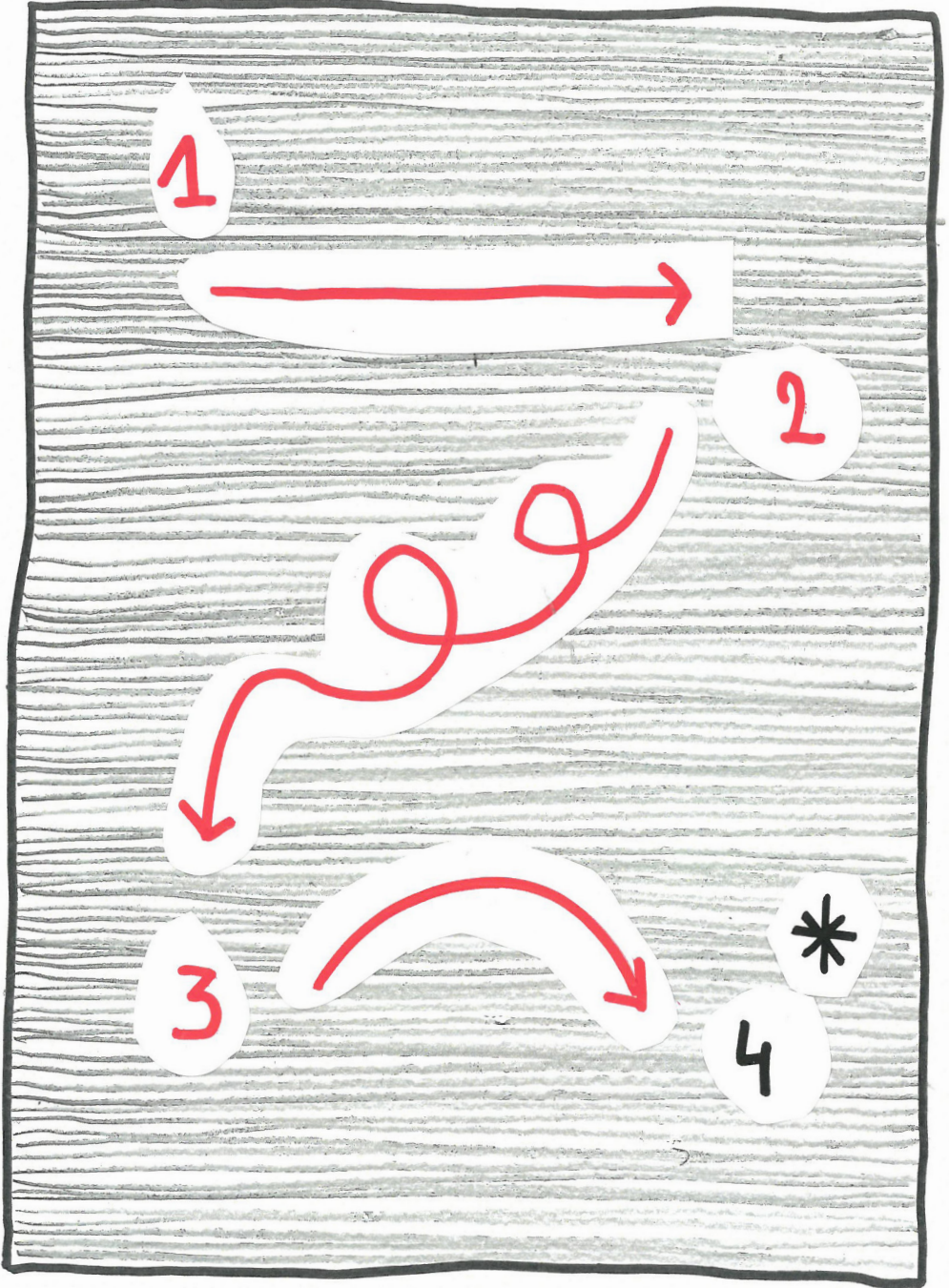
monitoring

Aan het einde van deze stap wordt voor de vier beheervormen een eigen monitorings- en evaluatiestrategie uitgewerkt.

Dit steeds op maat van de groep die zich rond een bepaalde beheervorm heeft verzameld.

De groep bespreekt telkens criteria waarop elke beheervorm geëvalueerd kan worden en onderzoekt methoden die ze zelf kunnen opnemen.

Deze monitoringsstrategie kan qua doelstelling verschillen per natuurweefselbeeld maar heeft liefst wel eenzelfde logica per beheervorm om het nog hanteerbaar te houden.

vragen

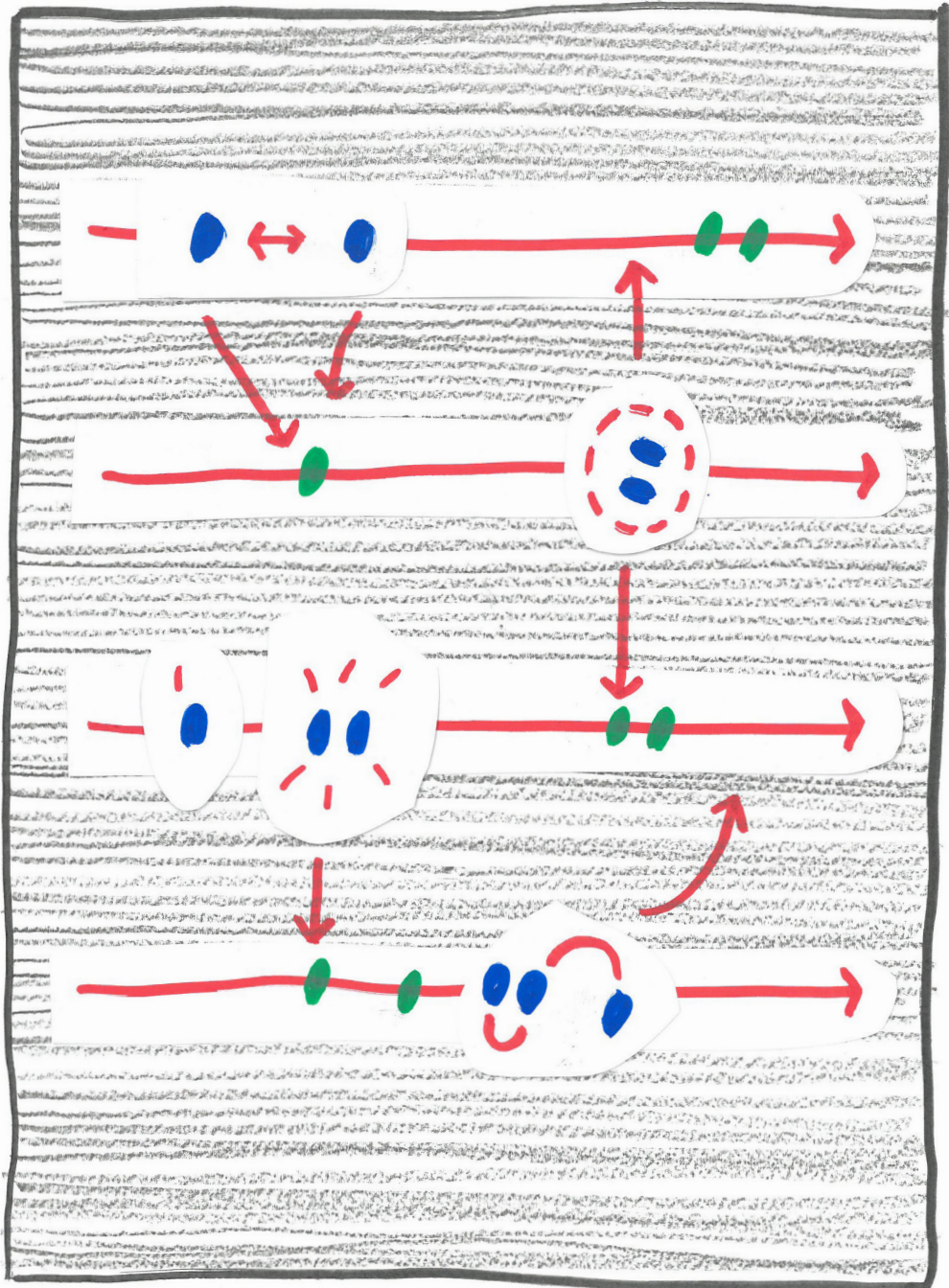
Het definiëren van vier beheercoalities en het bespreken van vormen van monitoring en evaluatie dient als directe aanleiding om voor het collectieve evaluatieproces een juist ritme, inhoud en vorm te vinden die aansluit bij de lokale dynamiek van de groep en waarrond er al een zekere ervaring is opgebouwd.

Voor naar stap deze laatste stap te gaan is het belangrijk om even stil te staan bij de volgende vragen:

Is de monitoring en evaluatie zo opgezet dat een diversiteit aan actoren (incl. benadeelde /kwetsbare/ afhankelijke groepen) worden betrokken?

Dragen de opgelijste acties bij tot maatschappelijke vraagstukken?

Zijn de verschillende manieren van waarden van stedelijke natuur voldoende doorvertaald in concrete acties?

evaluatie

31/34 • evaluatie

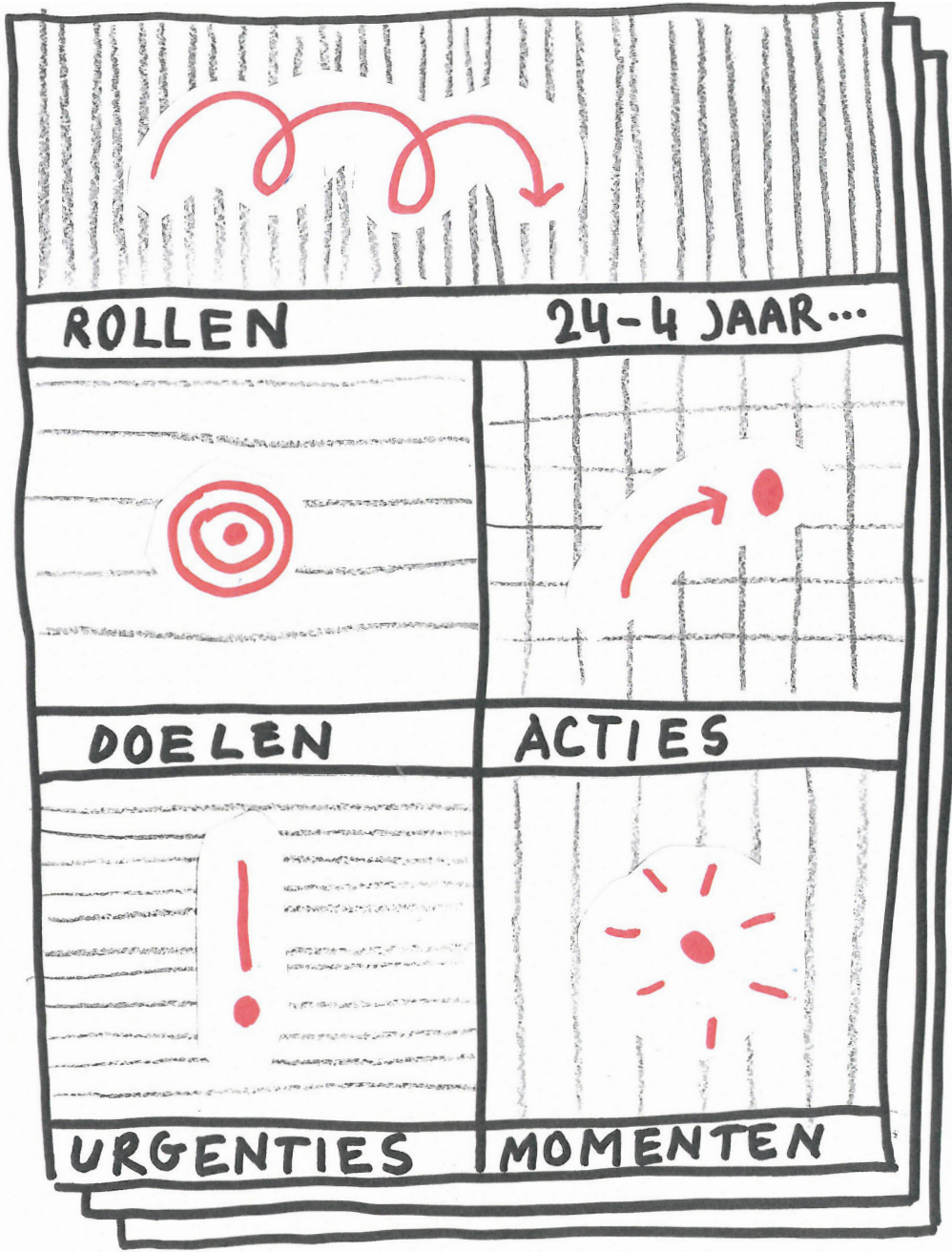
De vier beelden van natuurweefselplanning vormen de gedeelde noemer voor samenwerking en evaluatie.

Per beheervorm, overheen de beelden heen, is er een evaluatie- en monitoring strategie uitgewerkt.

Over heel het NWP is het belangrijk om een grip te krijgen op de cultuur van samenwerken. De drie dimensies en hoe die in elk van de stappen van NWP worden vertaald zijn daarvan belang (4/34)

Hierbij wordt er niet zozeer op succes maar wel op dynamiek gefocust. Het voorspellen en inschatten, het bijstellen van natuurweefselbeelden, het prioriteren van acties en het aanpassen van de plannen is van belang.

De leidende figuur voor deze evaluatie is het gedeeld opgemaakte contract (32/34).

contract

32/34 • contract

De combinatie van stappen krijgt plaats in een contract dat wordt opgemaakt tussen al de partners na het doorlopen van een natuurweefselproces¹.

De verschillende onderdelen van het contract linken direct terug naar de stappen van de oefeningenreeksen:

1. rollen (cfr. samenwerkingsverband en de verschillende beheercoalities)

2. doelen (cfr. de aangescherpte ambitie bij de natuurweefselbeelden)

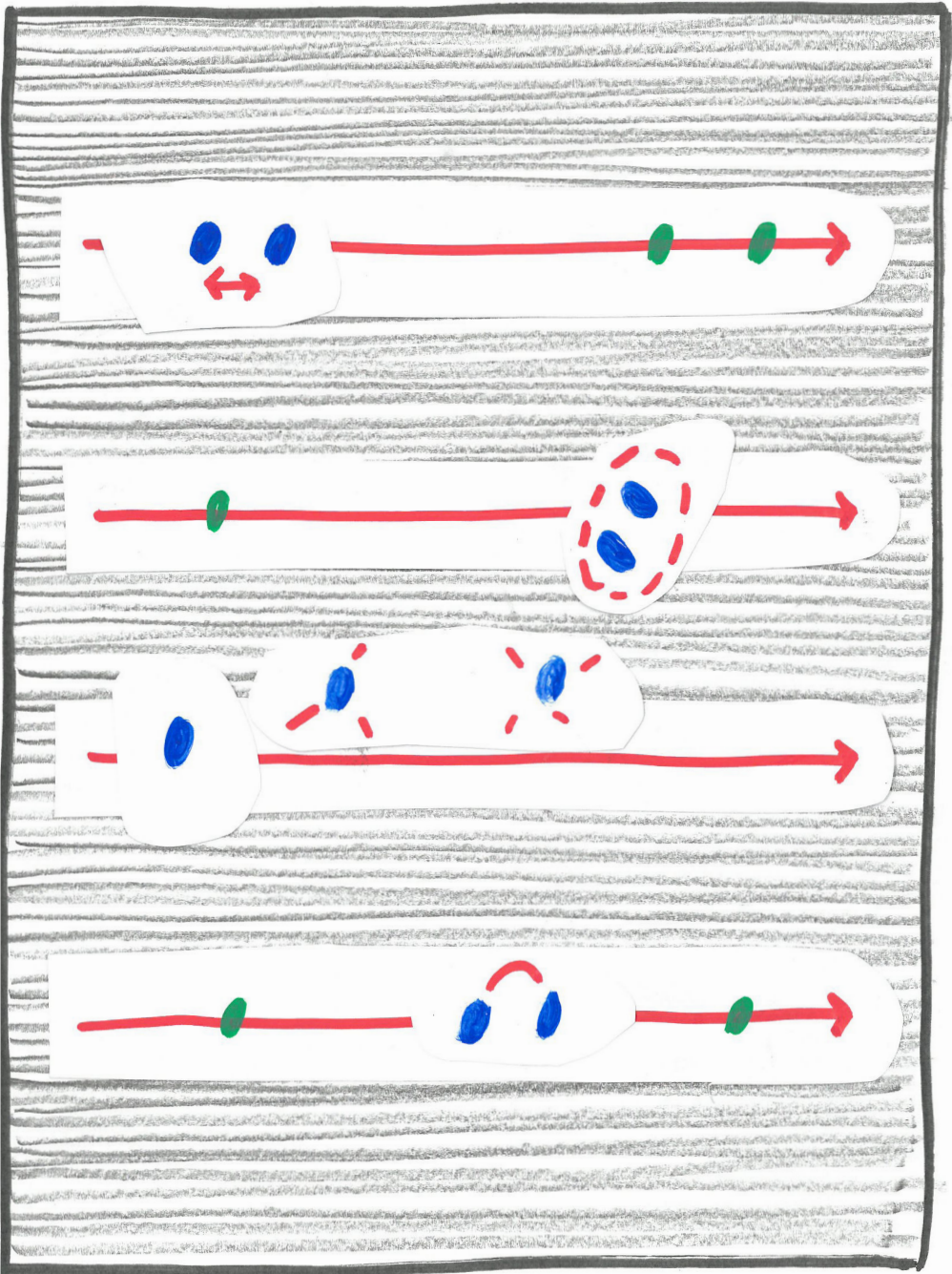
3. acties (opgelijst per natuurweefselbeeld)

4. urgenties (de prioritisering van acties binnen de verschillende beheersvormen)

5. gesprek (de zoektocht naar een gedeeld moment van evaluatie en monitoring).

---

¹ Het contract wordt standaard om de vier tijd herbevestigd en kent een standaard doorlooptijd van 24 jaar.

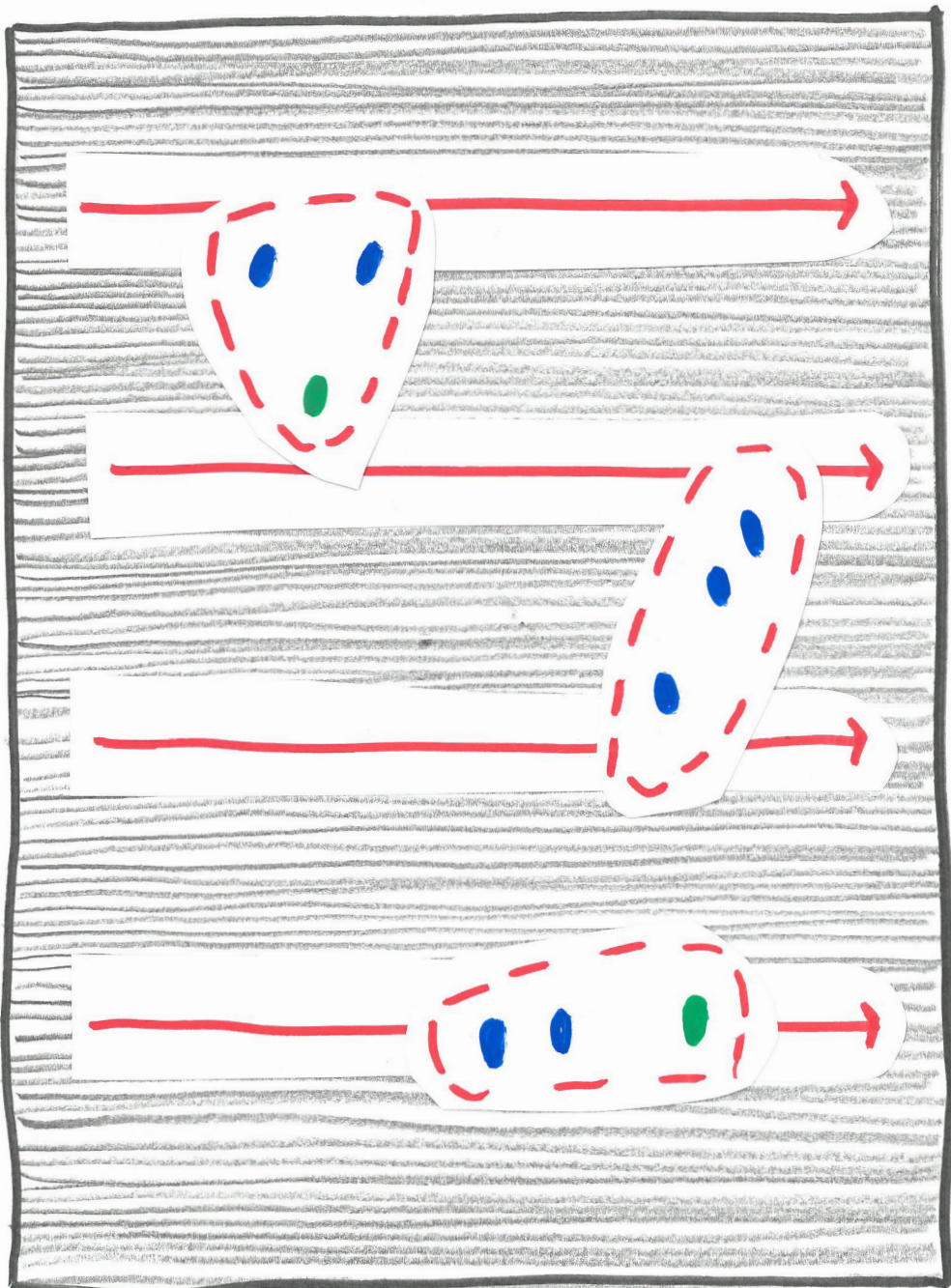
cultuur

33/34 • cultuur

Om te komen tot een gedeeld moment om het natuurweefselproces te monitoren en te evalueren is het belangrijk om zoveel als mogelijk verder proberen te bouwen op bestaande overlegstructuren.

Sommige beheervormen (bv. begeleide ontwikkeling) zullen immers al een langere bestaande werking hebben (bv. een samenwerking rond een moestuin), andere acties en samenwerkingen zijn pas ontstaan tijdens het natuurweefselproces.

Het is de bedoeling om deze reguliere werking te integreren in de natuurweefselplanningsmethodiek. Enkel wanneer er nog geen overlegorgaan bestaat wordt er een nieuwe samenwerking opgezet (34/34).

moment

34/34 • evaluatiemoment

Om tot zo'n gedeeld moment te komen overheen het hele natuurweefselproces wordt er gekeken of een van de bestaande overlegvormen de basis kan zijn voor een (jaarlijkse) collectieve evaluatie of er een nieuw afstemmingsmoment moet worden opgezet (in de vorm van een stuurgroep, leerdag, festival, ...).

Hiervoor wordt per beheervorm gekeken naar de activiteiten en gesprekken die er gepland zijn (o.b.v. de strategie bepaald in 29/34). Voor beheervormen waar er nog geen samenwerking voor bestaat wordt er gekeken of een van de andere bestaande samenwerkingsvormen (een maandelijks overleg, een buurtfeest, snelle informele afstemming) kan gebruikt worden als basis.

Wanneer voor elk van de beheervormen een overlegvorm is bepaald wordt er gekeken waar er jaarlijks kan worden samen gekomen om het proces en contractwerking te bespreken.